

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı

Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ KADIN BAĞLAMA ÖĞRENCİLERİNİN
EĞİTİM SÜRECİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ**

Halil İbrahim CANDAN
ORCID: 0000-0002-2730-4747

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar ÖNDER
ORCID: 0000-0002-3993-6688

Konya – 2022

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR)

Hazırlamış olduğum tez çalışmamın her evresinde nitelikli bir çalışma ortaya koyabilmem adına desteklerini zaman ve mekan fark etmeksizin esirgemeyen kıymetli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar ÖNDER hocama, lisansüstü eğitimim süresince ve tez çalışmamın her döneminde yoluma ışık tutan değerli hocam Doç. Dr. Hasan DELEN' e teşekkürlerimi borç bilirim.

Eğitim hayatım ve tez çalışmam sürecinde her daim desteklerini yanımda hissettiğim kıymetli aileme, bu çalışma boyunca varlığını her daim yanımda hissettiğim Cihan TÜRKAN ve Kürşat OKAY' a teşekkürlerimi sunarım.

Halil İbrahim CANDAN

Haziran 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ (TEŞEKKÜR).....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	viii
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	ix
ÖZET.....	x
ABSTRACT	xi
BÖLÜM 1.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Alt problemler	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Araştırmanın Önemi	4
1.5. Sayılılar (Varsayımlar).....	4
1.6. Sınırlılıklar.....	4
1.7. Tanımlar	4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	5
2.1. Eğitim	5
2.2. Sanat Eğitimi	5
2.3. Müzik Eğitimi.....	6
2.4. Müzik Eğitiminin İçeriği	7
2.5. Çalgı Eğitimi ve Çalgı Öğretimi	8
2.5.1. Çalgı Eğitiminde Performans	9
2.5.2. Çalgı Eğitiminde Motivasyon	9
2.6. Bağlama ve Bağlama Eğitiminin Tarihi, Gelişimi ve Özellikleri	9
2.7. Müzik Alanında Kadın	10
2.8. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Performansına Etkileri.....	11
2.8.1. Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kalıplaşmış Yargılar	13
2.9. İlgili Araştırmalar ve Yayınlar	14
3. YÖNTEM.....	16
3.1. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	16
3.2. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	17
3.3. Verilerin Toplanması.....	17
3.4. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi).....	18

4. BULGULAR	19
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	19
4.1.1. Ailenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	19
4.1.2. Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda yakın çevreniz bu kararı nasıl karşıladı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	20
4.1.3. Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizdeki etkili olmuş mudur? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	21
4.1.4. Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi miydi? evet ise lise hayatınız boyunca sosyal çevreden aldığınız olumlu-olumsuz tepkiler nelerdi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	23
4.1.5. Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu? cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? Sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	24
4.1.6. Bağlama eğitimi sosyal çevreniz ile ilişkinize nasıl yansıdı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	25
4.1.7. Bağlama eğitimi alıyor olmanız yaşam stilinizi olumlu olumsuz etkiledi mi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	26
4.1.8. Bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konular var mıdır? Sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	27
4.1.9. Mensubu olduğunuz din-mezhep gibi faktörlerin bağlama etkileri oldu mu? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	28
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar	29
4.2.1. Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	29
4.2.2. Bağlama eğitimi alıyor olmanız aile ile ilişkilerinize nasıl yansıdı? cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri ..	30
4.2.3. Öğrencilerin müziğe duyduğu ilgi nereden gelmektedir? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	31
4.3. Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	33
4.3.1. Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	33
4.4. Dördüncü Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	34
4.4.1. Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri	34
4.5. Beşinci Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar	34
4.5.1. Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fizik, teknik açıdan farklılık var mı? varsa nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	34
4.5.2. Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? olduysa bu değişiklikler ne yönde oldu? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	36

4.5.3. Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	37
4.5.4. Toplumsal cinsiyet algısından etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	38
4.5.6. Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? olduysa performansına yönelik ne gibi girişimleriniz oldu? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri.....	39
4.5.7. Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	40
4.5.8. Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri	41
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	43
5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	43
5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	45
5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma.....	45
5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	46
5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma	46
5.6. Öneriler.....	48
KAYNAKLAR.....	50
EKLER.....	53

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptığı Üniversiteler	16
Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Gördüğü Üniversiteler	17
Tablo 4.1. Öğrencilerin Ailede Bağlama Çalan ya da Müzikle İlgilenen Kişiler ve Tercih Etme Düzeyleri ile İlgili Görüşleri	19
Tablo 4.2. Öğrencilerin Bağlama Eğitimine Başlama Kararına Yakın Çevrenin Tepkileri	21
Tablo 4.3. Öğrencilerin “Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizle etkili olmuş mudur?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	22
Tablo 4.4. Öğrencilerin “Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi mi?” Sorusu ile ilgili Görüşleri	23
Tablo 4.5. Öğrencilerin “Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu?” Sorusu ile ilgili Görüşleri	24
Tablo 4.6. Öğrencilerin “Bağlama Eğitimi Sosyal Çevreniz ile İlişkinize Nasıl Yansıdı?” Sorusu ile ilgili Görüşleri.....	25
Tablo 4.7. Öğrencilerin “Bağlama Eğitimi Alıyor Olmanız Yaşam Stilinizi Olumlu Olumsuz Etkiledi Mi?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	26
Tablo 4.9. Öğrencilerin “Mensubu olduğunuz Din-Mezhep gibi faktörlerin bağlama etkileri oldu mu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri.....	28
Tablo 4.10. Öğrencilerin “Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	29
Tablo 4.11. Öğrencilerin “Bağlama eğitimi alıyor olmanız aile ile ilişkilerinize nasıl yansıdı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	30
Tablo 4.12. Öğrencilerin Müziğe Duyduğu İlgi Düzeyleri ile İlgili Görüşleri	31
Tablo 4.13. Öğrencilerin “Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi?” Sorusu ile İlgili Görüşleri.....	33
Tablo 4.14. Öğrencilerin “Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	34
Tablo 4.15. Akademisyenlerin “Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fizik, teknik açıdan farklılık var mı? Varsa nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	35
Tablo 4.16. Akademisyenlerin “Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? Olduysa bu değişiklikler ne yönde oldu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	36
Tablo 4.17. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	37
Tablo 4.18. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet algısından etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	38

Tablo 4.19. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa performansına yönelik ne gibi girişimleriniz oldu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	39
Tablo 4.20. Akademisyenlerin “Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir?” Sorusu ile ilgili Görüşleri.....	40
Tablo 4.21. Akademisyenlerin “Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri	41

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ KADIN BAĞLAMA ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM SÜRECİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ başlıklı tez çalışmamın toplam **70** sayfalık kısmına ilişkin, 18/07/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%23** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez kabul sayfası hariç
2. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
3. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
4. Önsöz hariç
5. İçindekiler hariç
6. Simgeler ve kısaltmalar hariç
7. Kaynaklar hariç
8. Alıntılar dahil
9. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

18/07/2022

Halil İbrahim CANDAN

Dr. Öğr. Üyesi Vahide Bahar ÖNDER

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

18/07/2022

Halil İbrahim CANDAN

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISININ KADIN BAĞLAMA ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM SÜRECİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ

Halil İbrahim CANDAN

Biyolojik cinsiyet, kadın ve erkeğin fiziksel ve biyolojik olarak farklı olmasının yanı sıra toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin biyolojik farkının dışında, kalıplaşmış yargılardan kaynaklı cinsiyetler üzerinde bir önyargıya sebebiyet vermektedir. Kadınların üzerindeki toplumsal cinsiyet yargıları ülkemizde müzik alanında da bir sorun olarak düşünülmektedir. Bu nedenle, Ülkemizde yaygın olarak verilen bağlama eğitiminde, kadın bağlama icracılarının mesleki açıdan yaşadığı problemleri tespit etmek, bu problemlere çözüm önerisi sunmak çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmış, veri toplama yöntemi olarak kadın bağlama öğrencilerine ve akademisyenlerle birebir görüşmeler yapılmıştır. Çalışmaya 10 akademisyen, 43 kadın bağlama öğrencisi katılmış ve araştırmanın verileri bu çalışmaya katılan akademisyen ve öğrenciler verdiği cevaplar üzerinden toplanmıştır. Analiz sürecinde betimsel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemleri olan Kadın bağlama icracılarının, mesleki açıdan yaşadıkları çevresel problemler nelerdir? Kadın bağlama icracılarının, mesleki açıdan yaşadıkları ailevi problemler nelerdir? Kadın bağlama icracılarının, bağlama eğitimi sürecinde bağlama eğitmeninin cinsiyetinin, eğitim sürecine etkileri nelerdir? Kadın bağlama icracılarının mesleki açıdan rol model olarak aldığı kadın bağlama icracılarının eğitim sürecine etkileri nelerdir? Kadın bağlamacılarla yönelik akademisyen görüşleri nelerdir? Sorularına cevap aranmış ve yapılan analizler sonucunda veriler tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmanın sonucuna göre çevrenin müziğe başlama döneminde ve süreç içerisindeki görüşlerinin kişiyi olumlu-olumsuz etkilediği, ailede bağlama çalan bir kişinin varlığı kişinin müziğe yönelmesinde destekleyici olmasıyla birlikte müzik bölümüne yönlmesi açısından çok etkili olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte; toplumun olumsuz yargılarını olumlu hale dönüştürecek çalışmalar yapılması, kültürümüzün mirası olan bağlamayı sevdirecek ve koruma içgüdüğü aşılacak ayrı çalışmalar yapılması, akademisyenler tarafından öğrencilerin farklı yorumlar dinlemeye teşvik edilip, farklı rol modeller keşfedecek ortamlar sunulması, bağlama dersi veren akademisyenler tarafından çalgı eğitiminde motivasyon kavramını maksimum düzeye taşıyacak yöntem ve teknikler geliştirilip bu alanda çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bağlama, Kadın Bağlamacılar, Cinsiyet, Toplumsal Cinsiyet Algısı.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Fine Arts Education
Music Education Program
Master Thesis

ANALYSIS OF THE EFFECTS OF THE SOCIAL PERCEPTION OF GENDER ON THE EDUCATION PROCESS OF WOMAN'S BAĞLAMA STUDENTS

Halil İbrahim CANDAN

The biological gender, apart from the physical and biological difference of men and women, leads to a bias on gender due to stereotyped judgments, other than the biological difference of gender, woman and man. Gender judgments over women are also considered a problem in music in our country. For this reason, the aim of the study is to identify the occupational problems experienced by female baglama performers in baglama training, which is widely given in our country, and to offer solutions to these problems. In the study, qualitative research method has been utilized and one-on-one interviews were conducted with female baglama students and academics as a data collection method. 10 academicians, 43 female baglama students participated in the study and the data of the research were collected through the answers given by the academicians and students who participated in this study. Content analysis, one of the descriptive research methods, was used in the analysis process. What are the environmental problems experienced by female baglama performers, which are the sub-problems of the research? What are the family problems experienced by female baglama performers professionally? What are the effects of the gender of the baglama trainer on the education process of female baglamaperformers? What are the effects of female baglama performers on the education process of female baglama performers, who are taken as role models? What are the academicians' views on female baglama performers? The answers to the questions have been searched and the data has been presented in tables as a result of the analysis. According to the results of the research, it has been determined that the views of the environment during and during the beginning of music affect the person positively or negatively, and the presence of a person in the family who plays the baglama is very effective in terms of being supportive in inclining towards music and directing it to the music department. With this; Carrying out studies that will transform the negative judgments of society into positive ones, conducting separate studies that will make students love the baglama, which is the heritage of our culture, and instill a protective instinct, offering environments where students are encouraged to listen to different interpretations and discover different role models, will maximize the concept of motivation in instrument education by academics who teach baglama lessons. method studies have been proposed.

Keywords: Baglama, Female baglama performers, Gender, Social Gender Perception

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Tarihin binlerce yıllık serüveninde insanlığın sürekli bir öğrenme çabası içinde olduğu aşikardır. Buna bağlı olarak insan yapısı gereği merak ve istek doğrultusunda gelişimini devam ettirip hayattaki maddi manevi eksikliklerini karşılamak için bir şeyleri öğrenme çabasına düşmüştür. Bu maddi ve manevi eksiklikler doğrultusunda çeşitli arayışlara giren insanoğlu bir noktada eğitimle karşılaşmış ve bunu çeşitli yollarla sağlamaya çalışmıştır.

Günümüzde eğitim, kişinin kalıtımla meydana gelen temel gereksinimlerini en üst düzeye taşımakta ve bununla birlikte kişinin gelecekteki olağan sınırlarını en uç seviyeye taşıyabildiği belirtilmektedir (Başaran, 1993, s. 26).

Tarihsel süreçte insanları akılları sayesinde diğer canlılara karşı üstünlük sağladıkları görülmektedir. Aklın geliştirilmesi eğitim ile mümkündür. Bu nedenle insan aklının kullanılmasında eğitimin önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir.

Eğitim, kişinin tüm becerilerini ve özelliklerini belirli bir seviyeye getirip üretim sürecini daha sağlıklı yürütebilmesi ve kişinin toplumsal bir kimlik kazanması olarak tanımlanmaktadır (Eroğlu, 1998, s.47). Eğitim kişiye kimlik kazandırmak, temel problemlerini gidermesi için gerekli donanımı oluşturmak ya da meslek edindirmenin yanı sıra toplumun var olan kültürünü koruyup gelecek nesillere aktarmak için çok önemli bir araçtır. Bu bağlamda insanların kültürel zenginliklerini korumaları ve idame ettirmeleri için sanat eğitimi çok önemlidir.

Sanat eğitimi, günümüzde vazgeçilmez bir unsur olarak karşımıza çıktığı belirtilmektedir. Sanat eğitiminin, eğitilenin yaşantısında sosyal, kültürel olarak kalıcı izler ortaya koyduğu ve eğitilenin çevresine duyarlı ve dünyayı daha iyi anlama-yorumlama becerisini geliştirdiği vurgulanmaktadır (Terzi, 2017, s. 2).

Sanatın önemli dallarından olan müzik, sanat eğitiminin önemli unsurlarından biridir. Bununla birlikte müzik eğitimi, sanat eğitiminin içinde önemli bir yere sahiptir. Kalender (1988)'e göre, insanlar içinde buldukları sosyal çevrede gelişime açık bir biçimde doğmaktadırlar. Müzik yeteneği kalıtımsal unsurlar ile yakından ilişkili olup, eğitim ve çevre etkileşiminin sonucunda geliştirilmektedir. Müzik eğitimi sayesinde müzik yeteneğinin geliştirilmesi insanların duygu yönünden de gelişimlerine katkı sağlamaktadır.

Çalgı müziğın yapı taşlarından biri olduğu gibi müzik eğitiminin de önemli unsurlarından biridir. Müzik eğitiminde çalgı materyal olarak kullanılmanın yanı sıra çalgı eğitimi olarak da görülebilmektedir.

Parasız (2010)'a göre, çalgı eğitimi kavramı herhangi bir çalgının çalınabilmesi için uygulanan yöntemler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Çalgı eğitimleri büyük oranda bireysel şekilde gerçekleştirilmekte, bireysel çalgı eğitiminde genel olarak çalgıyı doğru teknik kullanarak çalma, müzik kültürünü çalgı sayesinde öğretme ve müzikal becerileri geliştirme çalışmalarının yapılması amaçlanmaktadır.

Ülkemizde çalgı eğitimine genellikle 5 yaşından itibaren başladığı ancak yeteneğe bağlı olarak daha küçük yaşlarda da başlanılabileceği, bununla birlikte çalgı eğitiminden her yaş grubunun faydalanabileceği de belirtilmektedir (Parasız, 2010, s.20).

Türk Kültürü ve Türk halk müziği geleneğinin mihenk taşlarından olan bağlama, ülkemizde çalgı eğitimin en önemli yapı taşlarından birisi olduğu aşıkardır.

Bağlama eğitimi, Türk müzik kültürünün yaşadığı her alanda var olup, temel amacı bir çalgı öğretmenin yanı sıra Türk müzik kültürünü kuşaktan kuşağa aktarımının sağlandığı ve bağlama eğitiminin geçmişten günümüze, sosyal yaşam alanlarında, resmi ve özel kuruluşlarda halen sürdürüldüğü ilgili yazında belirtilmektedir (Özata, 2019, s.32). Köy enstitülerinin yaygın olduğu dönemlerde yoğun ilgi gören ve halk müziğinin önemli bir çalgısı olan bağlama, halk tarafından bilinen halk sanatçıları tarafından öğretildiği vurgulanmaktadır (Yener, 2007, s.701).

Bağlama çalgısı fiziki özelliklerinden ötürü hem erkek hem kadınların öğrenimine uygundur. Ülkemizde erkek bağlama icracıların kadın bağlama icracılarına oranla sayıca daha fazla olduğu düşünölmekle birlikte son yıllarda kadın icracıların ve bağlama eğitiminin kadınlar özelinde ilgi gördüğü bilinmektedir.

Her meslekte olduğu gibi bağlama icracılarının da olumlu-olumsuz olarak yaşamış ve tecrübe etmiş olduğu bazı hususların olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte kadın icracı ve bağlama eğitiminin kadınlar özelinde ilgi görüldüğü bir dönemde özellikle kadın icracı olmaya hazırlanan kadın bağlama öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısı ile yaşamış olduğu olumlu-olumsuz etkenlerin olduğu ayrıca gözlemlenmektedir.

1.1. Problem Durumu

Biyolojik cinsiyet, kadın ve erkeğin fiziksel ve biyolojik olarak farklı olmasının yanı sıra toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin biyolojik farkının dışında, kalıplaşmış yargılardan kaynaklı cinsiyetler üzerinde bir önyargıya sebebiyet vermektedir. Kadınların üzerindeki toplumsal cinsiyet yargıları ülkemizde müzik alanında da bir sorun olarak düşünülmektedir.

Bu nedenle araştırmanın problem durumu; “Ülkemizdeki kadın bağlama icracılarının bağlama eğitimi sürecinde yaşadığı problemler nelerdir?” sorusu araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın problem durumu ile ilişkili olarak şu alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2. Alt problemler

- 1.Kadın bağlama öğrencilerinin, mesleki açıdan yaşadıkları çevresel problemler nelerdir?
2. Kadın bağlama öğrencilerinin, mesleki açıdan yaşadıkları ailevi problemler nelerdir?
3. Kadın bağlama öğrencilerinin, bağlama eğitimi sürecinde bağlama eğitmeninin cinsiyetinin, eğitim sürecine etkileri nelerdir?
4. Kadın bağlama öğrencilerinin, mesleki açıdan rol model olarak aldığı kadın bağlama icracılarının eğitim sürecine etkileri nelerdir?
5. Kadın bağlama öğrencilerine yönelik akademisyen görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Ülkemizde yaygın olarak verilen bağlama eğitiminde, kadın bağlama öğrencilerinin mesleki açıdan tecrübe ettiği toplumsal cinsiyet algısı ile ilgili başlıca etkenleri ve bu etkenlerin doğurduğu olumlu-olumsuz sonuçların tespit edilmesi, elde edilen sonuçlara önerilerde bulunup bu çalışmanın alana katkı sağlanması amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Günümüzdeki kadın bağlama öğrencilerinin, eğitim süresince karşılaştıkları toplumsal cinsiyet algısına bağlı olumlu olumsuz etkilerinin belirlenmesi, elde edilen veriler doğrultusunda sonuca ulaşp, çözüm önerileri üretip, alana katkı sağlanması bu araştırmanın önemini ortaya koyan başlıca etkenlerdir.

1.5. Sayıtlar (Varsayımlar)

Uzmanların ve kadın bağlama öğrencilerinin vermiş olduğu cevapların doğru ve samimi olduğu, kullanılan yöntemin araştırmaya uygun olduğu ve ulaşılan kaynakların yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma tez süresi içinde, öğretim elemanlarının ve kadın bağlama öğrencilerinin verdiği cevapların geçerliliğiyle sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Müzik eğitimi: Sanatın önemli dallarından olan müzik, sanat eğitiminin önemli unsurlarından biridir. Bununla birlikte müzik eğitimi, sanat eğitiminin içinde önemli bir yere sahiptir. Kalender (1988) araştırmasında insanların dünyaya gelişime elverişli yetenekler ile geldiklerini belirtmiştir. Söz konusu yetenekler büyük oranda kalıtım ile ilişkili olsa da birçok yetenek eğitim ve çevre etkileşimi sayesinde geliştirilmektedir. Müzik eğitimi de bireyin müzik alanındaki yeteneklerini geliştirmenin yanında duygusal gelişiminde desteklenmesine katkı sağlamaktadır. (Kalender, 1988, s.2) bu ifadeleri ile müzik eğitiminin önemine vurgu yapmıştır.

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Eğitim

Kişinin doğumundan ölümüne kadar olan sürede elde etmiş olduğu beceri, bilgi, tutum ve değerler gibi kazanımların genel adı eğitimidir. Bu süreçte kişinin tutum ve dışavurumlarında süregelen bir değişim olur. Bu değişimlerin sebebinin kişinin kendi yaşamıyla doğrudan ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Özetle; kişinin kendi yaşamı, tecrübeleri sonucunda değişen tutum ve dışavurumun değişim-gelişim sürecine “eğitim” demek mümkündür (Erden, 2007, s.13). Farklı görüşlere sahip eğitimciler tarafından eğitim tanımlarının çeşitli şekillerde yapılması ile birlikte, farklı olan bu tanımların üç ortak noktasının olduğu bilinmektedir. Söz konusu üç noktanın ilki eğitimin bir süreç olarak kabul edilmesi, ikincisi, bireyde davranış değişikliği oluşturulmasının amaçlanması, üçüncüsünün de bireyde oluşacak olan davranış değişikliğinin bireyin kendi yaşantısı yolu ile oluşturulması şeklinde belirtilebilmektedir (Ertürk, 1975, s.12).

2.2. Sanat Eğitimi

İnsanın doğup hayatını geçirdiği kültürel ve toplumsal çevrenin önemli bir olgusu olan sanatın, insanoğlunun varlığını gösterdiğinden beri gelişmeye başladığı ve insanların toplumsallaşmasında, kendisini aşmasında önemli bir araç görevi gördüğü belirtilmektedir (Öztopalan, 2007, s.3). Bir duygu, tasarı ya da güzelliği ifadesi olarak kullanılan metotların tümü ve bunların neticesinde ulaşılan üstün yaratıcılık, sanat olarak tanımlanmaktadır (Meydan Larousse, 1990, s.907).

Temelde sanat eğitimi, sanatsal etkinlikler ve etkileşimler aracılığıyla kişinin estetik ihtiyacını karşılamaya, yaratma güdüsünü doyurmaya, beğeni duygularını arttırmaya ve içinde bulunduğu gerçekliğe daha duyarlı olmasına katkı sağlayan bir olgu olarak değerlendirilmektedir. Bu açıdan sanat eğitimi, kişinin devinişsel ve bilişsel yönleri ile birlikte duyuşsal yönünün de gelişiminde önemli bir role sahiptir (Uçan, 1997, s.40). Sanatın eğitsel işlevinin direkt olarak insanların yaşantı verisi üstüne kurulu olduğu belirtilmektedir. Yani sanatın eğitsel gücünün kişinin kendi yaşamıyla bir fenomen, olay, etki arasında ilişki kurulmasına dayandığı ifade edilmektedir. Böylelikle insanın fiili olarak yaşamını sürdürmesini sağlayıp, deneyimlerini ilerletip zenginleştirmesini sağlamaktadır. Kendi

deneyimlerimizin sınırlarını aşmamıza vesile olup, yaşanmamış şeyleri, bizim kadar tüm çağdaşlarımızla bizden sonrakilerin de yaşamasına imkân vermektedir (Bilen, 1995, s.3-4).

Sanat eğitiminde, kişinin engellemelerden kurtulduğu, baskı altında olan duyguların açığa vurulduğu ve böylelikle kendini ifade etme olanağı bulduğu belirtilmektedir. Bu sayede çok yönlü düşünebilen, düşündüklerini rahat bir şekilde aktarabilen başka kişilerin düşüncelerini olduğu gibi benimsemeyen bir kişilik oluşturulmaktadır (Yağışan, Sünbül ve Yücalan, 2007, s.246).

Kişinin yaşamı boyunca devam eden eğitimin bir süreç olması gibi sanat eğitiminin de insanın hayatı boyunca devam eden bir olgu olduğu belirtilmektedir. Bu süreçte sanat eğitiminin kişiye pek çok olumlu davranış kazandırdığı bilinmektedir. Sanat eğitimine, eğitimin her kademesinde gereken zaman ve önemin verilmesi sonucunda toplumun her kesimini görebilen, duyabilen, sezebilen, sorunları çözebilen, eleştirebilen, kültürel değerleri koruyabilen, yaratıcı, yapıcı kısaca her şeye duyarlı olabilen kişilerin yetiştirilmesine zemin hazırlayacağı belirtilmektedir (Öztopalan, 2007, s.5-6). 1900'lü yılların başında eğitim sistemindeki önemini fark ettiren sanat eğitimi usta-çırak ilişkisi ile başlamaktadır. Eğitimdeki öneminin fark edilmesinin ardından sanat ve yaratma kavramlarının eğitime etkilerinin ve faydalarının üzerine çalışmaların yapılmaya başlandığı görülmektedir. Birçok kuramcının sanatın eğitim ile ilişkisine katkısının olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte sanatsal yaratmanın sanat eğitimindeki öneminin anlaşılması ile bilimsel çalışmaların çoğaldığı görülmektedir (Tütüncü, 2006, s.11; Akt. Küçük, 2008, s.28). Uçan (1997, s.40) sanat eğitimini kendi içinde çeşitli dallara ayrılmış olan fonetik sanatlar eğitimi, dramatik sanatlar eğitimi ve plastik sanatlar eğitimi olmak üzere üç ana koldan oluştuğu belirtilmektedir. Bu ana kollardan fonetik sanatların başlıca eğitim dallarından biri de müzik eğitimidir.

2.3. Müzik Eğitimi

İnsan hayatında önemli bir yeri olan müzik, insanların duygu ve düşüncelerini seslerle ifade etmesi şeklinde açıklanabilmektedir. Tarih öncesi çağlardan içinde bulunduğumuz bilgi toplumu çağına dek uzayan süreçte müziğin evrensel bir olgu haline gelip insanların yaşamına tüm boyutları ile dahil olduğu belirtilmektedir. Bazen eğlence kültürünün parçası, bazen de eğitime yardımcı özelliğiyle bir etkinlik olarak alternatif tıbbın getirdiği yenilikler ile tedavi amaçlı veya bilimsel bir alan olduğu, bu sebeple çok boyutlu bir kimliğe sahip olduğu

belirtilmektedir. Evrensel bir dile sahip olan müzik, tüm insanlığa kapılarını açan, çok boyutlu ve evrensel bir yaşam biçimi olarak nitelendirilmektedir. Doğumdan ve hatta anne karnından itibaren kişinin ses ve müzikle tanıştığı, hayatı boyunca da çeşitli boyutları ile yaşamına dahil ettiği belirtilmektedir. Sosyal bir gereksinim şeklinde nitelendirilen müziğin, insanın kendini ifade etme, kendini anlamlandırma, duygu ve düşüncelerini aktarma konularında önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Kelimelerle anlatılamayan duygu ve heyecanları sezdirip duyuracak şekilde tertiplenen sesler aracılığıyla başa ruhlara aktarılması sanatına müzik denilmektedir (Saygun, 1966, s.139). Uçan (1994, s.13) tarafından müzik “düşünce, duygu, izlenim ve tasarımları ya da başka araçların katkılarıyla belli olgu, durum ve olayları düzenlenen uyumlu sesler ile estetik bir yapı ile anlatan bütün” şeklinde tanımlanmaktadır. Müziğin “ses düzenleme sanatı” olduğu düşünüldüğünde yalnızca bestecilik açısından incelenmiş olacağı belirtilmektedir. Eğer “müzik yaratılarını yorumlama sanatı” olarak ele alınır ise sadece seslendirme ve onun değişkenleri incelenmiş olmaktadır. Bununla birlikte eğer “seslerle kendini ifade etme sanatı” denilirse bu sefer de seslendirici ve bestecinin açısından bakılmış olmaktadır. Tanımlarda seslendirici ve besteci ile birlikte açıkça dinleyicilerin de olmasının istenmesi ile müziğe daha geniş bir açıyla bakıldığında, müzik, insanın kendisini gerçekleştirme sürecinde etkili olan eğitim ortamı olarak ifade edilmektedir (Günay ve Özdemir, 2003, s.13).

2.4. Müzik Eğitiminin İçeriği

Müzik eğitimi genel anlamda içeriksel ve davranışsal olarak iki açıdan ele alınmaktadır. Davranışsal açıdan ele alındığında, müzik eğitim esasen şunları kapsamaktadır (Uçan, 1997, s.14,15):

- Müziksel yazma, işitme ve okuma eğitimi
- Enstrüman eşliğinde şarkı söyleme eğitimi
- Yeterlik sağlanan çalgıları çalma eğitimi
- Müzik eserlerini dinleme eğitimi
- Müzik ile ilişkili konularda bilgi verme
- Müziğe yönelik beğenin geliştilmesi
- Müzikal kişiliği kazandırma eğitimi
- Müziğe olan duyarlılığı arttırma eğitimi
- Müzikal etkileşim ve iletişim becerisini arttırma
- Müzikten faydalanma eğitimi

İçerik kapsamında ele alındığı zaman müzik eğitiminin aşağıdaki konuları kapsadığı görülmektedir;

- Ses eğitimine ilişkin uygulamalar
- Kulak (müziksel iletişim) becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalar
- Ritim ve müziksel devinim eğitimi
- Ses ve çalgı eğitimi
- Yaratıcılık düzeyinin geliştirilmesine yönelik uygulamalar
- Beğeni eğitimi
- Müzikal duyarlılık eğitimi
- Müzikal kişilik eğitimi
- Müzik etkileşimi ve iletişimine yönelik eğitim
- Müziği kullanma ve müzikten yararlanma becerisini geliştirmeye yönelik verilen eğitim

2.5. Çalgı Eğitimi ve Çalgı Öğretimi

Müzik aleti kullanımı ile insanı müzikle buluşturan çalgı eğitiminin, insanı kendisiyle özdeşleşip bütünleşmesini ve duygularını ifade etme olanağı sağlayan, insanı toplumsal olmaya yönlendiren müzik eğitimindeki en önemli boyutlardan olduğu belirtilmektedir. Çalgı eğitimi, kişinin duyuşsal, bilişsel ve devinişsel yönlerini bütün olarak ele almaktadır. Bu şekilde gerçekleştirilen eğitim ile kişinin bilgi ve becerilerinin estetik değer kazandığı belirtilmektedir. Kültürel yaşamı zenginleştirip eğitimin amaçlamış olduğu araştırmacı, yaratıcı, uygulayıcı, yorumlayıcı, kendine güvenen ve eleştiren bireylerin yetişmesi sağlanmaktadır (Akgül, Barış ve Karkin, 2003, s.243).

Bir veya birden fazla çalgının kullanılmasıyla genellikle bireysel bazen de toplu olarak yapılan, kişinin müzikle davranış kazanmasının yanında farklı alanlarda da kişinin çalgı aracılığıyla geliştirilmesi ve yetiştirilmesi olarak belirtilmektedir. Birçok beceriyi kapsadığı bilinen çalgı eğitiminin çok iyi programlanması ve bireyin çocukluk dönemlerinden başlayıp uzun yıllarca disiplinli, planlı, sistemli ve uzmanların denetimi altında yapılması gerekmektedir (Karabulut, 2009, s.5). Çalgı eğitiminde çalışma sürecinin, becerinin gelişimi bakımından en temel eylemlerden olduğu belirtilmektedir. Bu bakımdan öğrencinin çalgısını çalışma şekli, kullandığı çalışma taktiği ve bilinçli çalışma alışkanlıkları, performansında önemli bir etken olarak nitelendirilmektedir (Özmenteş, 2008).

2.5.1. Çalgı Eğitiminde Performans

Mazzola (2011) müzik performansını iki ana başlık altında incelemiştir. Bu unsurları yapı teorisi (structure theory) ve anlatımlı teori (expressive theory) olarak isimlendirmiştir. Yapısal teoriyi oluşturan unsurlar ise notalar, performansı başlatan elementler ve bileşenler gibi aslında dinleyicinin ve performansı gerçekleştiren icracının doğrudan işitebildiği, ritimler, nüanslar, melodiler, kullanılan teknik tercihlerin tamamının analizinden oluşmaktadır.

Anlatımlı teori ise yapılan performansın içeriği ve aktarım özellikleri ile ilgilidir. Performansın aktarıldığı ve değerlendirici niteliğinde bulunan dinleyiciye performans sırasında verilen mesajın iletilmesiyle ilgilidir. Mazzola'nın görüşleri ile Çobanoğlu'nun (1999) Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemler Tarihine Giriş adlı çalışmasındaki performansın iki temel unsurunun Mazzola'nın tespiti ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Söz konusu unsurların ilki artistik ya da sanatsal eylem olarak belirtilmektedir. İkincisinin ise artistik ya da sanatsal olay olduğu görülmektedir. İkisinde de temelde verilmek istenen mesajın iletilmesinin yani iletişimselliğin olduğu belirtilmektedir.

2.5.2. Çalgı Eğitiminde Motivasyon

Sichivitsa (2007) çalgıda motivasyonun sağlanması için gereken özelliklerin içsel ve dışsal unsurlar olarak incelendiği görülmektedir. Çalgı öğretmenin çalgıya yönelik motivasyonunda, aile etkisinin, önceki müziksel deneyimler ve arkadaşlar kadar önemli bir dışsal motivasyon kaynağı olduğu belirtilmektedir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin gerçekleşme şeklinin öğrenme sürecini etkilediği bilinmektedir. Karşılıklı saygı ve fikir alışverişi bulunan öğretmen ve öğrenci ilişkisinin öğrencilerin performanslarında en yüksek düzeye ulaşabilmelerinde etkili olduğu belirtilmektedir. İçsel faktörler ise, çalgıya olan sevgi, ilgi ve düzenli çalışma isteği gibi faktörlerdir.

2.6. Bağlama ve Bağlama Eğitiminin Tarihi, Gelişimi ve Özellikleri

Duygulu (2014) tarafından yürütülen Türk Halk Müziği Sözlüğü adlı çalışmada bağlamanın tanımı yapılmıştır. Bu çalışmada yapılan tanıma göre bağlama; “Armudî gövdeli, ağaçtan oyulup ya da ince dilimlenerek ağaçların birbirine yapıştırılmasıyla imal edilen, gövdeye göre en az bir buçuk- iki kat uzunluğunda sapı bulunan, telli, tezene veya elle çalınan halk çalgısı” olarak açıklanmaktadır (2014, s. 66). Bağlamanın derin izlerini hem Asya hem

de Anadolu gelenek ve göreneklerinde görmek mümkündür. Bunun yanında bağlamanın ilk ortaya çıktığı dönemin Antik Yunan medeniyeti ile Hitit ve Sümerlere kadar dayandığı görülmektedir. Bu dönemlere ait kazılarda çıkan ortaya çıkan kabartmalarda bağlamaya benzeyen çalgılar olduğu göze çarpmaktadır (Parlak, 1998, s. 213). Köprülü (2004) tarafından yürütülen Edebiyat Araştırmaları adlı çalışmada da bağlamanın tarihi gelişimine değinildiği görülmektedir. Söz konusu çalışmada en eski Türk baksı-ozanlarının sagu ve destanlar icra ederken ya da diğer yarı dinî ayinlerinde kullandıkları en eski milli müzik aletinin kopuz olduğundan söz edilmektedir (2004, s. 106). Bu anlamda Parlak'ın en eski yazılı bilgilerinin Çin kaynaklarında M.S. 1. yüzyılı belirttiği, bağlamanın Asya kökenli kopuzdan, Anadolu'ya taşındığına vurgu yapmaktadır (1998, s. 213).

Birçok medeniyette olduğu gibi Türk mitolojisinde de müzik aletlerinin ağaçtan yapıldığı görülmektedir. Bunun temel nedeni olarak ağacın kutsal bir varlık kabul edilmesi gösterilmektedir. Ağaç kültüründe Gök Tanrı sıfatlarının taşındığı bilinmekte olup, söz konusu unsurlara Manas Destanında ve Dede Korkut Hikayelerinde rastlanmaktadır (Artun, 2014, s. 121- 122). Yaşadığımız dönemde ağaç kültü daha çok Alevî-Bektaşî toplulukları ile Yörüklerde görülmektedir. Dede Korkut hikayelerinde, “Ağaç ağaç der isem sana arlanma ağaç Mekke ile Medinenün kapusu ağaç” olarak rastalanan ağaç kültürünün, Pir Sultan'ın şiirinde ise Hakk kelâmının dilendirildiği sarı tambura şeklinde geçmektedir (Özmen, 2010, s. 402; Gökyay, 2007, s. 50).

Bağlama, Balkanlar, Anadolu, Ortadoğu ve Kafkaslar'da farklı tipte ve farklı adlar ile görülmektedir. En yaygın olanlarının bulgarı veya bulgari, bozuk, cura, çiftetelli, çöğür, dîvan, meydan, karadüzen, tambura ve ruzba olduğu belirtilmektedir (2014: 66). Terzi'nin, güncel kullanımına göre bağlama ailesindeki boyutlara dikkat çektiği görülmektedir. Bu doğrultuda çalgıyı küçükten büyüğe doğru sıralanışı şu şekildedir: Parmak Curası, Büyük Divan, Divan, Çöğür, 45'li Divan, Bağlama, Âşık Sazı, Tanbura, Çöğür Curası, Bağlama Curası, Dede Curası ve Tanbura Curası (Terzi, 2017, s. 17-35).

2.7. Müzik Alanında Kadın

Genellikle müzikle uğraşanlar, araştırma özelinde bağlama icracısı ve şarkıcı (yorumcu) kadınlar meslek yaşamlarını cinsiyet kültürüne uygun biçimde yürütmektedirler. Bunun temel nedenlerinin başında müzik performansı ile ilişkili birçok unsurun aynı zamanda belirli cinsiyet rolleriyle de yakından ilişkili olması gelmektedir. Bu nedenle müzik

yaşamında bağlama çalan kadınların sadece müziklerini icra etmedikleri, aynı zamanda sergiledikleri performansın cinsiyet kültürlerini yansıttığı görülmektedir. Bu anlamda, kadınlar ile ilgili belirtilen yetersizlik mitinin, ikincilleşme/ikincilleştirilme gibi pek çok problemi müziğin yalnızca teknik olarak değil, estetik açıdan da hatta alan ve alan ilişkileri açısından da değerlendirilmesinin gerekliliğini göstermektedir. Başka bir deyişle, müzik alanında pek çok konuda veri sağlayan ve hatta cinsiyet dağılımı da dahil olmak üzere tüm ilişkilerin müzik performansına yansımalarının kaçınılmaz olduğu belirtilmektedir. Bu açıdan özellikle toplumsal cinsiyet bağlamında ele alındığında, müzik performansının sosyal uzamından ayrı şekilde yalnızca müziği oluşturan teknik faktörlerden oluştuğu söylenememektedir. TV programları ve Türk müziğinin tanıtımları gibi hazırlanan içeriklerde ve gösteri yapılan platformlarda kullanılan figürlerin daha çok erkeklerin temsiliyetini çağrıştıran özellikte olduğu ve günümüzde kadınlar toplumun her alanında olduğu gibi müzik alanında da ikincil bir planda tutulmuştur.

2.8. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Performansına Etkileri

Cinsiyet kavramını sosyoloji alanına dahil eden Ann Oakley'e göre "cinsiyet" (sex) biyolojik kadın-erkek ayrımını belirtmektedir. Ancak toplumsal cinsiyet (gender) kadın ve erkek arasındaki toplumsal eşitsizliği ortaya koymaktadır. Bu kavramın kapsamının ortaya çıkışından beri bireysel kimlik ve kişiliklerden ziyade, sembolik olarak kadınlık ve erkekliğin kültürel idealleriyle stereo tiplerini, yapısal seviyede örgüt ve kurumlardaki cinsiyetler ile bağlantılı şekilde iş bölümünün belirlendiği görülmektedir (Sakar, 2007, s. 45). Bu kapsamda toplumsal cinsiyet kavramının temel olarak cinsiyetler arasındaki eşitsizlikleri ifade ettiği görülmektedir. Buna karşılık, Dökmen tarafından yürütülen çalışmada toplumsal cinsiyet kavramının erkek ve kadınların sosyal yapı içindeki rollerini ve sorumluluklarını ifade eden bir kavram olarak belirtilmiştir (Dökmen, 2004, s. 4-5).

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin biyolojik olarak tanımlanmış olan cinsiyetinden ayrılıp, kimliklerin sosyal inşasını belirtmektedir. Bu kavram (gender) organizasyon ve sosyal sınıflama sürecinin bütünleyici parçası olarak belirtilmektedir. Hem sosyal organizasyon hem de bir dizi fikir (davranışlar, ilişkiler hakkında düşünme yöntemi, semboller) prensibi olarak nitelendirilmektedir (Bullock ve Trombley, 1999, s. 353). Elbette ki toplumsal cinsiyetin birdenbire ortaya çıkmadığı bilinmektedir. Connel, Altun, Beard ve Gloag söz konusu yaklaşımın kökenini, Feminizm'in doğduğu dönemlere, kadının eğitim hakkının savunulduğu dönem olarak belirtilen Aydınlanma Dönemi'ne götürdüğü

belirtilmektedir. Aydınlanma Dönemi'ne dek aydınlar arasında erkek ve kadınların ahlaki ilişkilerinin Tanrı buyruklarına uygun değerlendirildiğini Connel'in aktardığı görülmektedir. Fransız Devrimiyle birlikte oluşan süreçteyse toplumsal cinsiyet düşüncesinin radikalleşmesine zemin hazırladığı belirtilmektedir. Zira bu dönemde insan haklarının erkek hakları olarak düşünüldüğü görülmektedir (Sakar, 2007, s. 46). Bu süreçte Fransız Devrimi'nin yoğun etkisinin olmasına rağmen devrimin hazırlığı esnasında bilimsel bir topluluğun (Middelburg, 1785) ilk defa kadınlar tarafından kurulmuş olduğu, Beard ve Gloag'un (2005) Musicology The Key Concept adlı çalışmasında ifade edilmektedir. Feminizmin teori olarak kabul edilmesinin Mary Wollstonecraft'ın 1792 yılındaki "Kadın Haklarının Müdafası" eserine dayandırıldığı görülmektedir. Bu harekete "Feminisme" adını veren kişinin sosyalist Charles Fourier olduğu bilinmektedir. Kadın haklarının genişletilmesi Fourier'e göre toplumsal ilerlemenin genel bir prensibi olarak nitelendirilmektedir. New York'da ilk kadın hakları toplantısının 1848 yılında yapıldığı bilinmektedir. Kadınların toplum içinde ekonomik ve politik konumu üzerine II. Dünya Savaşı'ndan sonra feminist teorisinin dikkatini daha fazla kadının kültürel deneyimlerine çevirdiği belirtilmektedir (Beard ve Gloag, 2005, s. 64)

Toplumsal rollerle ilişkili sınırlamaların hem klasik ve geleneksel hem de popüler müziklerde gerçekleştirilen müzik türlerinin farklı olmasına rağmen benzer biçimlerin görüldüğü belirtilmektedir. Söz gelimi Sakar'ın Özlem Tekin örneği ile Rock müzikte kadın (toplumsal cinsiyet, etnisite, hegemonya) çalışmasında müziğin kadına yönelik ön yargılarını Ete Kurttekin, "... erkek çocuğun müzisyen olacağını söylediğinde bir şekilde zorluk ve zorunluluklarla karşılaşabildiği bilinmesine karşın, kızın erkeğin çektiği zorlukların on mislini çektiği ve sen mi yapacaksın söylemlerine maruz kaldığı" sözleriyle ifade etmektedir (2007, s. 88). Sakar'ın bu durumun oluşmasında iki önemli etkeni vurguladığı görülmektedir. Bu etkenlerden birincisinin rock müziğin erkek müziği olarak algılanıyor olması, ikincisi ise bu müziğin özellikle de Türkiye'de şeytanlaştırılması olduğu belirtilmektedir (2007, s. 88). Söz konusu durumun kadının tarihsel bağlamda şeytanlaştırılması ile özdeşleşmesi de göz önüne alındığında rock müzikte kadının ataerkil toplumlarda hoş karşılanmamasına zemin hazırlamaktadır. Yine de bu durumun yalnızca rock müzikle ilgili olmadığı, müziğin dünyanın her yerinde genellikle eğlence aracı şeklinde algılanması nedeniyle kadınların müzik alanının dışına çıkarılmasının pek zor olmayacağı belirtilmektedir. Örneğin, Sarkissian'ın Malta'daki kadın şarkıcıların fahişe olarak algılandığını belirttiği görülmektedir. Özellikle de dini bakımdan katı kuralları olan ülkelerde müziğin antipatik karşılandığı, erkek

ve kadının keskin sınırlar ile ayrıldığı görülmektedir (1992, s. 341). 70'lerden itibaren ise ikinci dalga feminist hareketin kadın ve müzik ilişkisindeki katı uygulamaları farklı seviyelerde kırdığı görülmektedir. Bakar, Serçe ve Şahin'in "Popüler Müzik ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine" adlı çalışmasının rock müzikte 60-70'lerde sahnede kadının olmasının mümkün olmadığı, ancak 70'lerden sonra erkeklere oranla oldukça az sayıda olan kadınların bu müziği yapabildikleri belirtilmektedir. Rock müzikten hareketle kadınların popüler müziklerde toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkili olarak tiz, zayıf, hafif ve küçük çalgılara yöneldikleri ifade edilmektedir (2009, s. 4). Çeşitli kaynaklardan edinilen bilgilere göre keman, flüt, piyano, klavsen, harp, virjinal ve küçük klavsen gibi çalgıların özel alan çalgıları şeklinde tanımlandığı ve kadınlara uygun çalgılar olarak nitelendirildiği görülmektedir. Büyük, güçlü, pes, ağır olan ve kamusal çalgılar olarak belirtilen çalgıların ise erkeklerle özdeşleştirildiği görülmektedir. Bu doğrultuda geniş ciğer kapasitesi gerektiren üflemeleri çalgıların birçoğu erkek çalgısı şeklinde nitelendirilmektedir. Kadınların toplumsal bakımdan sınırlarının da çalgı seçiminde önemli olduğu görülmektedir. Bu duruma örnek olarak çello çalmanın kadınların bacaklarını açması, nefeslilerin yüz şekillerini bozmasına neden olması sebebiyle kadınlara uygun olmadığı düşünülmektedir. En azından 18 ve 19. yüzyılda kadınların çalgı seçimleri ile ilgili bu sınırlara maruz kaldığını Özkışı belirtmektedir (2017, s. 82)

2.8.1. Toplumsal Cinsiyet Roller ve Kalıplaşmış Yargılar

Sosyolojik bir terim olan rolün tiyatrodan ödünç alınan bir kavram olduğu belirtilmektedir. Sosyal yapıda bireyin sahip olduğu statü ve buna bağlı olarak gerçekleştirmesi gereken sorumlulukları, varsa ayrıcalıkları veya diğer konumdaki insanlarla etkileşimine yön veren ilkeler rol kavramı ile tanımlanmaktadır. Erkeklik, babalık, kadınlık, annelik rolleri, toplumsal cinsiyet rolleri olarak bilinmektedir. Bu kavram cinsiyet kalıp yargılarının veya içinde bulunulan toplumun geleneksel olarak erkek ve kadınla ilgili beklentilerini ifade etmektedir (Dökmen, s.15-16). Edimsel koşullanma, model alma ve taklidin sosyal öğrenme kuramlarından olduğu bilinmektedir. Edimsel koşullanma, başarılı olarak nitelendirilen, olumlu sonuçlara sebep olan davranışların ödüllendirilmesi ve tekrarlanma olasılığı olarak açıklanmaktadır. Cinsiyete uygun olmadığı düşünülen davranışların cezalandırılması, uygun davranışların ise ödüllendirileceği bilinmektedir. Ödüllendirilmiş olan davranışların tekrarlandığı görülürken, ödüllendirilmeyen, cezalandırılan davranışlarda da kaçınıldığı ve model figürün (anne, baba, arkadaş...) davranışlarının taklit

edildiği belirtilmektedir. Cinsiyet rolünün kazanılmasın erkek çocukların babaları veya başka bir erkek figürü, kızların ise anneleri veya başka bir kadın figürü taklit etme eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Bireyin gözlemlemesi ile sosyal davranışlarını pekiştirip, ceza sistemine dahil olup olmadığını anlama ve taklit etmeyle birlikte bu davranışın kendi cinsiyetine uygunluğuna karar vereceği düşünülmektedir. Bahsedilen sosyal geri bildirimler ile çocukların sergileyeceği davranışlarının hangilerinin ödüllendirilip hangilerinin cezalandırılacağını öğrendiği belirtilmektedir. Örnek olarak, babasının araba tamir edişini izleyip yardım etmek isteyen ama uygun olmadığı düşüncesi ile uzaklaştırılan kız çocuğunun gelecekte babasına yardım etme konusunda hevesli olmayacağı, ancak annesine mutfakta yardım etmesi sonucunda övgü alan çocuğun yeniden annesine yardım etmek isteyeceği bilinmektedir (s.55-56).

2.9. İlgili Araştırmalar ve Yayınlar

Bu bölümde, araştırma süresince yararlanılmış kaynaklara yer verilmiştir.

Kurtuluş (2019), yapmış olduğu çalışmada üniversite öğrenimi gören kadın öğrencilerinde olumsuz değerlendirme korkusu, toplumsal cinsiyet rolü stresi ve toplumsal cinsiyet eşitliği algılarını etkileyen unsurların incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında ilişkisel tarama modelinden yararlanılmıştır. Araştırmanın sonunda öğrencilerin olumsuz değerlendirme korkusu, toplumsal cinsiyet rolü stresi ve toplumsal cinsiyet eşitliği algı düzeylerinin anne ve baba eğitim düzeyi, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve yaş grubuna göre değiştiği tespit edilmiştir.

Eroğlu (2018), yürüttüğü çalışmada bağlama çalan ve söyleyen bireylerde toplumsal cinsiyet algısı değişkenine göre müzik performansının incelenmesi amaçlanmıştır. Alan araştırması şeklinde yürütülen çalışmada bağlama çalan ve söyleyen kadınların kendi ağız ezgilerini nadiren kullandıkları bulunmuştur. Bunun yanında kadınlarda toplumsal cinsiyet normlarının müzik performansı üzerinde belirleyici olduğu, müzik performansına pasifleşme (geri çekilme) ya da erkeksileşme şeklinde yansıdığı bulunmuştur.

Çınar, Karahasanoğlu ve Şenel (2008), yürüttükleri çalışmada kadın aşıklarda toplumsal rolleri konumlandırma problemleri ile aşık sanatını kullanma düzeyi arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada müzikoloji-etnomüzikoloji araştırma teknikleri ve alan çalışması verileri, tarihsel veriler, müzik analiz yöntemleri kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda katılımcıların toplumsal yapı içerisinde fırsat eşitsizliği ile karşılaştıkları, geleneksel yapı

içerisinde yaratıcılık düzeylerini ortaya koyabilecekleri bir ortamın bulunmadığı, kadın olmanın beraberinde getirdiği toplumsal sorumluluklara bağlı olarak mesleklerini etkili bir biçimde yürütemedikleri, toplumsal yapının yüklediği kadın rolleri nedeniyle farklı yerleşim yerlerini gezme fırsatlarının bulunmadığı, çeşitli aşık atışmalarının yapıldığı ortamlara giremedikleri, yerleşik düzen içerisinde eşitsizliklere maruz kaldıkları, atışan aşık özelliklerine ve yeterli teknik bilgiye sahip olmadıkları, söz konusu unsurlara bağlı olarak özgüven sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Yanardağ (2020), yürüttüğü araştırmada kadın neyzenlerde müzik deneyimlerinin toplumsal cinsiyet rolleri ekseninde incelenmesi amaçlanmıştır. Nitel çalışma desenine göre yürütülen çalışmada kadınların müzik alanında varlık gösterme düzeylerinin yüksek olduğu, ancak kültür alanının genellikle erkekler ile özdeşleştirildiği için kadınların bu alanda sınırlandırıldığı tespit edilmiştir. Toplumsal cinsiyet hiyerarşisi nedeniyle kadın neyzenlerin mesleklerini yürütme sürecinde baskılandıkları ve sınırlandırıldıkları bulunmuş, söz konusu nedenlerin kadınların mesleklerini icra etmeleri ile eğitim hayatlarını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur.

Sarvan ve Akıncı (2018), yürüttükleri çalışmada cinsiyet unsurunun üflemeli ve vurmali çalgı ile ilgilenen kişilerde performansa etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Söz konusu çalışmada nitel araştırma yönteminden faydalanıp, görüşme yapılan erkek icracılara göre kadın icracıların toplumsal cinsiyet algısıyla zorluk yaşamadıkları bulunmuştur. Bu konuda zorluk yaşayan katılımcıların ise genellikle aile ya da sosyal çevreden kaynaklı problemler yaşadıkları görülmüş, toplumsal cinsiyet konusunda sorunlar yaşayan katılımcılarda bu durumun meslek ve eğitim yaşamlarını olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmış, veri toplama yöntemi olarak kadın bağlama öğrencilerine ve akademisyenlerle birebir görüşmeler yapılmıştır. Analiz sürecinde betimsel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yapılmıştır. Nitel çalışma modeli açıklamanın problem sorusunun ayrıntılı bir biçimde yanıtlanmasına katkı sağlamaktadır. Çünkü nitel çalışmalarda soru cevaplama sürecinde disiplinler arası bütüncül bir yaklaşımdan yararlanılmaktadır.

Nitel çalışmalar sayesinde insanlar yaşadıkları olaylara veya karşılaştıkları durumlara yeni anlamlar yüklemekte, böylece olaylara daha geniş bakış açısı ile yaklaşmak mümkün hale gelmektedir (Altunışık ve Diğerleri, 2010: 302). İçerik analizi, bir konunun betimlenerek birçok kelimedenden oluşan metinleri ve bu kelimeleri belirli kurallara dayalı olarak içerik kategorilerine dönüştürülebilmesini sağlayan, tekrar edilebilen ve sistematik bir yöntemdir. İçerik analizi, araştırmacıların geniş hacimlerdeki verilerinin elenerek sistematik bir şekilde sadeleştirilmesine olanak sağlamaktadır (Stemler, 2001).

3.1. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 9 üniversitede lisans ve lisansüstü düzeyde görev yapan 10 öğretim elemanı ve lisans düzeyinde öğrenim gören 43 kadın bağlama öğrencisi oluşurmaktadır.

Tablo 3.1. Araştırmaya Katılan Öğretim Elemanlarının Görev Yaptığı Üniversiteler

Üniversite	f
Erciyes Üniversitesi	1
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1
İstanbul Teknik Üniversitesi	1
Ege Üniversitesi	1
Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	1
Necmettin Erbakan Üniversitesi	1
Akdeniz Üniversitesi	1
Ardahan Üniversitesi	
Gaziantep üniversitesi	2

Tablo 3.2. Araştırmaya Katılan Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Gördüğü Üniversiteler

Üniversite	f
Erciyes Üniversitesi	2
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	5
İstanbul Teknik Üniversitesi	2
Ege Üniversitesi	2
Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi	3
Necmettin Erbakan Üniversitesi	2
Akdeniz Üniversitesi	3
Ardahan Üniversitesi	20
Gaziantep üniversitesi	2
Haliç Üniversitesi	2

3.2. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Araştırma verilerini toplamak amacıyla uzman görüşleri alınarak sorular titizlikle hazırlanmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak kadın bağlama öğrencilerine 15 açık uçlu soru sorulmuş, lisans ve lisansüstü düzeyinde görev yapan öğretim elemanlarına da 10 açık uçlu soru sorulmuştur. İlk olarak kadın bağlama öğrencilerinin alanda yaşadıkları problemler araştırılarak uzman görüşleri alınıp, yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formları temel olarak araştırmacıların çalışmaya başlamadan önce hazırladıkları sorulardan meydana gelmektedir. Görüşme formunda yer alan sorular önceden hazırlanmış olsa da görüşme esnasında konunun gidişatına göre forma yeni sorular eklenebilmektedir. Böylece katılımcıların soruyu daha detaylı bir şekilde yanıtlamaları mümkün hale gelmektedir (Bogdan ve Biklen, 2007; Patton, 2002).

3.3. Verilerin Toplanması

Covid-19 virüsünün tüm dünyaya hakim olması ve ülkemizde yol açtığı çeşitli kısıtlamalar sebebi ile yüz yüze görüşmenin mümkün olmadığı koşullarda mail, telefon görüşmesi, Zoom, WhatsApp gibi çeşitli uygulamalar aracılığıyla, lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim veren öğretim elemanları ve kadın bağlama öğrencileri ile görüşmeler yapıp, veriler elde edilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi (Verilerin Analizi)

Verilerin çözümlemesinde görüşme formları incelenerek içerik analizi yapılmış, temalar, kodlar ve frekans göstergeleri ile tablolar halinde sunulmuştur. İçerik analizi, elde edilen verilerden onun içeriğiyle ilişkili tekrarlanabilir ve geçerli olabilecek sonuçlar çıkarması için yapılan bir araştırma tekniğidir (Krippendorff 1980: 25).

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Bu bölümde kadın bağlama öğrencilerinin ve akademisyenlerin görüşmede vermiş oldukları cevaplar doğrultusunda veriler tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kadın bağlama öğrencilerinin, mesleki açıdan yaşadıkları çevresel problemler nelerdir? alt problemine ait bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.1.1. Ailenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “*Ailenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizdeki etkili olmuş mudur? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?*” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Öğrencilerin Ailede Bağlama Çalan ya da Müzikle İlgilenen Kişiler ve Tercih Etme Düzeyleri ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	F
Destek	Anne-Baba	27
	Abi-Kardeş	8
	Müzikle İlgilenen Yok	10
Etki	Var	28
	Yok	17

Öğrencilerin ailede bağlama çalan kişi varlığı ve bölüm tercih etmede etkileri, “Destek” ve “Etki” teması altında incelenmiştir. Destek teması altında, “Anne-Baba”, “Abi-Kardeş”, “Müzikle İlgilenen yok”, ve “Öğretmen” şeklinde sınıflandırılmıştır. Etki teması ise “Var” ve “yok” olarak sınıflandırılmıştır.

“Anne-Baba” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

BE: “Ailemde müzikle babam ilgileniyor. Okuduğum bölüme de etkisi oldu.”

MV:” Babam bağlama, abim gitar çalıyor. Müzik içerisinde büyümem tabiki etkili oldu.

“Abi-Kardeş-Abla” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

ES: “Ailede müzikle ilgilenen ablam var. Okuduğum bölümü tercih etmemde katkısı çok büyük.”

FT: “Erkek kardeşim henüz 12 yaşında Org çalmayı öğrendi kendi kendine. Şu an 15 yaşında. Birlikte işlere gidiyoruz. Ekibimiz babam ben ve erkek kardeşimden oluşuyor. Onun bu azmi bana okurken güç ve motivasyon sağladı ama bu bölümü seçmemde etkili olan asıl kişi o değil.

“Müzikle İlgilenen Yok” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

AK: “Ailemde kimse müzikle uğraşmıyor.”

SD: “Ailemde bağlama çalan yok”

“Var” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

BK: “Evet, var. Evet etkili oldu.”

KA: “Benim dedem türkü söylemeyi çok severdi sesi çok güzeldi onun bende hep onla birlikte söyledim dedem büyük destekçimdi”

“Yok” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

YB: “Ailemde bağlama çalan ya da müzikle ilgilenen kimse yok o yüzden bu kararı almamda kimsenin bir etkisi olmadı.”

GD: “Hayır ailemde müzik ile ilgilenen kimse olmadı.”

4.1.2. Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda yakın çevreniz bu kararı nasıl karşıladı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda yakın çevreniz bu kararı nasıl karşıladı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.2’ de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Öğrencilerin Bağlama Eğitimine Başlama Kararına Yakın Çevrenin Tepkileri

Tema	Kod	F
Geri	Olumlu	40
Dönüş	Tepkisiz/Motivasyon Düşürücü	3
Öneri	Bağlama Yakışmaması	1
	Başka enstrümana yöneltme	1

Öğrencilerin bağlama eğitimine başlama kararı aldığı anda yakın çevrenin karara görüşleri, “Geri dönüş”, “Öneri” teması altında incelenmiştir. Geri dönüş teması altında “Olumlu” ve “tepkisiz/motivasyon düşürücü” şeklinde sınıflandırılmıştır. Öneri teması altında “bağlama yakıştırmama” ve “Başka enstrümana Yönelme” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Olumlu” ve “Bağlama Yakışmaması” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

MeK: “Güzel karşılandı fakat bazıları bağlamayı bana yakıştıramadığını söylediler.

MD: “Olumsuz tepkilerde aldım “ne işi olur sazla” gibi cümleler çok duydum fakat ailemin desteğinden dolayı hiç umurumda olmadı.”

“Tepkisiz/Motivasyon Düşürücü” ve “Başka Enstrümana Yönelme” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

EöK: “herkesten farklı tepki aldım. Kimi çok iyi yaptığımı kimi başka enstrüman seçebileceğimi söyledi”

EA: “Tepkisiz”

4.1.3. Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmeniz de etkili olmuş mudur? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmeniz de etkili olmuş mudur?” sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.3’de sunulmuştur.

Tablo 4.3. Öğrencilerin “Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizdeki etkili olmuş mudur?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	F
Müzikle İlgilenme	Var	27
	Yok	18
Tercih Etkisi	Evet	30
	Hayır	15

Öğrencilerin sosyal çevrede bağlama çalan kişi varlığı ve bölüm tercih etmede etkileri, “Müzikle İlgilenme” ve “Tercih Etkisi” teması altında incelenmiştir. Destek teması altında, “Var”, “Yok”, şeklinde sınıflandırılmıştır. Tercih Etki teması ise “Evet” ve “Hayır” olarak sınıflandırılmıştır.

“Var” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

BA: “Yakın Çevremde müzikle ilgilenen yakınlarım her zaman olmuştur, bölüm seçerken onların fikrini de almışımıdır”

CK: “Bağlama çalmaya başladığım günden itibaren çevrem de girdiğim ortamlara göre şekil aldı. Bundan dolayı çevremdeki neredeyse herkes müzikle ve bağlamayla uğraşıyordu. Bundan dolayı benim verdiğim kararlarda etkisi olmuştur.”

“Yok” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

FI: “hayır yok”

MD: “Müziğe başlamadan önce yakın çevremde bağlama çalan ya da müzikle ilgilenen kimse yoktu o yüzden bölümü tercih etmemde kimsenin bir etkisi olmadı.”

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “*Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi miydi? Evet ise lise hayatınız boyunca sosyal çevreden aldığınız olumlu-olumsuz tepkiler nelerdi? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?*” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4’de sunulmuştur.

4.1.4. Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi miydi? evet ise lise hayatınız boyunca sosyal çevreden aldığınız olumlu-olumsuz tepkiler nelerdi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi miydi? Evet ise lise hayatınız boyunca sosyal çevreden aldığınız olumlu-olumsuz tepkiler nelerdi? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.4’de sunulmuştur.

Tablo 4.4. Öğrencilerin “Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi mi?” Sorusu ile ilgili Görüşleri

Tema	Kod	F
Sanat Lisesi	Evet	3
	Hayır	42

Öğrencilerin güzel sanatlar lisesinden mezun olma ve çevreden olumlu-olumsuz tepki görüşleri, “Sanat Lisesi” teması altında incelenmiştir. Sanat Lisesi teması altında “Evet”, “Hayır” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Evet” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

SS: “Güzel sanatlar lisesi mezunuyum. Lise hayatım boyunca okulda bağlama çalan tek kadın olduğum için olumlu tepkiler aldım. Bu olumlu tepkiler bana özgüven kazandırarak diğer derslerimde de başarılı olmamı sağladı.

YB: “Güzel sanatlar lisesi mezunuyum. Ve lise hayatım boyunca çeşitli konserlere etkinliklere davet edildim. Bir kadın olarak bağlama çaldığımdan dolayı hep olumlu tepkilerle karşılaştım.”

“Hayır” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

TP: “Bağlama eğitimime 6 yaşında başladım inişli çıkışlı bir süre oldu ve sonrasında bırakıp 17 yaşında tekrar başladım”

RD “mezun olduğum okul güzel sanatlar lisesi değildir.”

4.1.5. Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu? cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? Sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.5’ te sunulmuştur.

Tablo 4.5. Öğrencilerin “Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu?” Sorusu ile ilgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Hedef	Yok	10
	Eğitici Olmak	25
	Kadın bağlama icracılarından olma	10
Aile	Akademik	5
	Destek	35
Çevre	Tepkisiz	10

Öğrencilerin bağlama eğitimi ile hedeflenen nokta ve aile çevre etkileri görüşleri, “Hedef” ve “Aile çevre” teması altında incelenmiştir. Hedef teması altında “Yok”, “Eğitici olmak” Kadın bağlama icracılarından olma” ve “Akademik”, Aile çevre teması altında “destek” ve “tepkisiz” olarak şekillendirilmiştir.

“Hedef” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

GK: “Sahnedede kendime eşlik edebilecek ve ders verebilecek düzeyde olmak istiyorum. Ailem benimle aynı fikirde.”

GT: “Öğreneceklerimin tamamen bitmeyeceğini yıllar geçse de öğrenmeye devam edeceğimi biliyorum ama bir bağlama öğrencisi olarak mezun olup öğretmen olduğumda sazımda teknik açıdan iyi icra edebilmeyi isterim. Çevremde etkileyen kişi her zaman bağlama hocam olmuştur.”

İÖ: “Tatbiki bende ileride etkilendiğim kadın bağlama icracılarından olmak isterim, müzik konusunda ne karar verirsem de ailem hep destekçim olacaktır.”

KÖ “Bağlamamı daha çok geliştirip akademik alanda gelişmek istiyorum. Bu hedefi belirlemem de ise ailemin bir etkisi olmamıştır.”

İÇ: “Öğretim üyesi olmak – çevrem etkisi olmadı”

4.1.6. Bağlama eğitimi sosyal çevreniz ile ilişkinize nasıl yansıdı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “*Bağlama eğitimi Sosyal Çevreniz ile İlişkinize Nasıl Yansıdı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?*” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.6’ da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Öğrencilerin “Bağlama Eğitimi Sosyal Çevreniz ile İlişkinize Nasıl Yansıdı?” Sorusu ile ilgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Sosyalleşme	Pozitiflik	30
	Rol Model olma	9
	Özgüven	6

Öğrencilerin bağlama eğitimi sosyal çevre ilişkilerine yarama görüşleri, “sosyalleşme” teması altında incelenmiştir. İlişki teması altında “Pozitiflik”, “Rol model olma” ve “Özgüven” olmak üzere şekillendirilmiştir.

“Pozitiflik” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

LÜ: “Bağlama çalmak ve eğitimini almak sosyal çevremi fazlasıyla genişletti. Bana yeni ortamlar yeni insanlar tanıma fırsatı verdi. Ve çevremde saygı duyulan bir insan olma avantajını kazandırdı.”

ES: “Olumlu etkiledi. Bağlamaya ilgisi olan arkadaşlarım ve yakın çevrem bağlama eğitim sürecimi yakından takip edip daha iyi motive olmamı sağladılar.”

EgK: “Çevremden olumlu dönütler alıyorum.”

“Rol Model Olma” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

YB: “Sosyal çevremde bağlama çalmam ve söylemem gerçekten ilgi görüyor ve bazı arkadaşlarım da müziğe başlamak istiyor. Hatta birkaç arkadaşımı da müziğe ben yönlendirdim bu benim için çok güzel bir şey.”

DÇ: “Şu an bilirkşi gibi görüyor çevrem. Olumlu etkiler alıyorum. Bağlamayla ilgili bir şey olduğunda bana soruyorlar. Müzikle ilgilenmek isteyenlerle daha yakın olduk.”

4.1.7. Bağlama eğitimi alıyor olmanız yaşam stilinizi olumlu olumsuz etkiledi mi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitimi Alıyor Olmanız Yaşam Stilinizi Olumlu Olumsuz Etkiledi mi? Yaşam Stilinizden Taviz Vermek Zorunda Kaldınız mı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7. Öğrencilerin “Bağlama Eğitimi Alıyor Olmanız Yaşam Stilinizi Olumlu Olumsuz Etkiledi Mi?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Yaşam	Olumlu	28
	Başka Kişilerle Tanışma	5
	Etkisi Olmadı	12

Öğrencilerin bağlama eğitimi alıyor olması yaşam stilini etkileme yaşam stilinden taviz vermek zorunda kalma görüşleri, “yaşam” teması altında incelenmiştir. Yaşam teması altında “olumlu”, “Başka Kişilerle Tanışma” ve “Etkisi Olmadı” olmak üzere şekillendirilmiştir.

“Yaşam” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

KB: “Bağlama eğitimi alıyor olmam yaşam stilimi olumsuz etkilemeyip aksine diğer bağlama icra eden sanatçı arkadaşlarımla tanışma fırsatı sunmuştur. “

BA: “Bağlama Eğitimi alıyor olmam herhangi bir sebepten ötürü olumlu/olumsuz etkide bulunmadı.”

LÜ: “Bağlama eğitimi almak hayatımda yaptığım en doğru şeydi müziğe başladıktan sonra hayatım değişti ve bağlama çalmadan önce ki hayatımın çok dingin olduğunu anladım. Hayatımdan taviz vermek zorunda kalmadım”

CK: “Asla olumsuz etkilemedi, hiçbir taviz de vermek zorunda kalmadım”

4.1.8. Bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konular var mıdır? Sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konular var mıdır? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8. Öğrencilerin “Bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konular var mıdır?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Mağduriyet	Kadın gücü	7
	Eskiye nazaran gelişmişlik	3
	Yok	30
	Saygı Duyulma	5

Öğrencilerin bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konu görüşleri, “Mağduriyet”, teması altında incelenmiştir. Mezhep teması altında “Kadın gücü”, “Eskiye nazaran gelişmişlik” ve “Saygı Duyulma” olmak üzere şekillendirilmiştir.

“Mezhep” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

SB: “Hayır yok. Kendi adıma ve bağlamam üzerinden konuşmam gerekirse, fark sadece tekniksel kuvvettir. O da insanın kendini geliştirmesiyle eşitlenebilecek bir durumdur. Mağdur olduğumu düşündüğüm hiçbir konu yok. Her yerde, her zaman ve her durumda kadın isterse her şeyi başarabilir düşüncesini savunuyorum. Sadece saygılarını yitirmesinler yeter.”

AK: “Evet var. Nerede olursanız olun yer zaman hiç fark etmez hep kıyaslanırsınız. Hele ki karşınızda bir erkek bağlama çalıyorsa hep üstün tutulur. Kadın olarak kapasitenin yeterli olduğu düşünülmez hiçbir zaman. Alaycı bakışlar ve küçümseyici tavırlara hep maruz kalıyoruz ya da kalıyorum diyeyim. Okuduğum bölümde birçok bağlama çalan öğrenci var. Kendimi hep aşağı çekiliyor gibi hissediyorum. Belki de bağlamadan uzaklaşmamın bir nedeni de budur”.

DÇ: “Bir kadın olarak maalesef cinsiyetçi ayrımlara her ortamda maruz kalıyorum. Fakat icra yeteneğimi ses ve saz olarak geliştirmeye devam ettiğim sürece bu ayrımcılığı hayatıma gölge düşürmeyecek şekilde geride bırakacağımı düşünüyorum.”

SF: “15. Kadın olmaktan da fazla hem kadın hem de başörtülü olduğum için ilk etapta farklı düşüncelere maruz kaldım, ama yine pes etmeyip kararına ve kendime saygı duyarak bütün algıları yıktım, şu an da ise herkes gıpta ederek bakıyor”

4.1.9. Mensubu olduğunuz din-mezhep gibi faktörlerin bağlama etkileri oldu mu? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “*Mensubu olduğunuz Din-Mezhep gibi faktörlerin bağlama etkileri oldu mu? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?*” sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.9’ da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Öğrencilerin “Mensubu olduğunuz Din-Mezhep gibi faktörlerin bağlama etkileri oldu mu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Mezhep	Alevilikten dolayı	15
	Herhangi bir etki olmadı	27
	Müziğin Evrenselliği	3

Öğrencilerin mensubu olduğu din- mezhep gibi faktörlere bağlama etki görüşleri, mezhep teması altında incelenmiştir. Mezhep teması altında “Alevilikten dolayı”, “Herhangi bir etkisi olmadı” ve “Müziğin evrenselliği” olmak üzere şekillendirilmiştir.

“Mezhep” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

BA: “Aile ve çevremde okuduğum bölüm ve çaldığım enstrümanın dinimiz gereği yasaklı olduğunu söyleyip üzerime gelenler olsa da öğrenmeye ve araştırmaya devam ettim”.

GD: “Olumsuz etkileri oldu, dinen haram olarak görüldüğüne inanılıyor birçok kesim tarafından bu da motivasyonumu olumsuz etkiledi”

BK: “Yaşadığım bölgede bağlamanın çok seviliyor olması etkili olmuş olabilir.”

YB: “Kesinlikle oldu. Alevi olduğum için alevi-bektaşilik temalı teknik ve tavırları daha iyi anlıyorum ve icra etmeye çalışıyorum.”

MD: “Din-mezhep gibi faktörlerin bağlama eğitimime çok etkisi olmuştur. Alevi olduğumuz için cem evlerinde perşembe günleri yapılan cemlere giderdik. Bağlama dersi olduğundan haberim de vardı. Müziğe başlama kararı aldıktan sonra cem evine gidip bağlama dersleri hakkında bilgi almıştım eğer alevi olmayıp cem evine gitmesem belki bağlama eğitimime başlayamazdım çünkü yaşım küçüktü pek bilgim yoktu ve o zamanın maddi imkanları sınırlıydı ama cem evinde yapılan dersler ücretsizdi bu yüzden cem evinde eğitim aldım. Alevi olmanın böyle bir etkisi oldu.”

AK: “Evet oldu. Babam alevi ve deyişleri çok sever. Alevilerde bağlama esastır ve ilgi odağıdır. Bu da bağlamaya olan ilgimi arttırdı”.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kadın bağlama icracılarının, mesleki açıdan yaşadıkları ailevi problemler nelerdir? alt problemine ait bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.2.1. Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.10’ da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Öğrencilerin “Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	F
Karşılama	Olumlu	37
	Olumsuz	8

Öğrencilerin bağlama eğitimine başlama kararı aldığımızda aile tepki görüşleri, “Karşılama” teması altında incelenmiştir. Karşılama teması altında “Olumlu” ve “Olumsuz” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Olumlu” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

LÜ: “Bu kararı aldığımında ailem elinden geldiği kadar yanımda oldu ve çok güzel tepki verdiler benden daha heyecanlılardı özellikle babam sayesinde müzikte ilerledim. Cem

evinde bağlama dersine başladım babam götürüp getirirdi müzikte ilerleyeceğime ve konservatuari kazanacağıma inanmıştı onun desteğiyle hayallerime kavuştum ve bu günlere geldim.

DÇ: “Ailem engel olmadı ama canı gönülden desteklediklerini söyleyemem.”

“Olumsuz şekilde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

İÇ: “Çok kötü

4.2.2. Bağlama eğitimi alıyor olmanız aile ile ilişkilerinize nasıl yansıdı? cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitimi alıyor olmanız aile ile ilişkilerinize nasıl yansıdı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.11’ de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Öğrencilerin “Bağlama eğitimi alıyor olmanız aile ile ilişkilerinize nasıl yansıdı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
İlişki	Olumlu	40
	Olumsuz/Tepkisiz	5

Öğrencilerin bağlama eğitimi alıyor olmasının aile ilişkilerine yansımaları görüşleri, “İlişki” teması altında incelenmiştir. İlişki teması altında “Olumlu”, “Olumsuz, Tepkisiz” olmak üzere şekillendirilmiştir.

“Olumlu” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

FI: “İyi yansıdı. Babamla karşılıklı bağlama çalabiliyoruz artık.”

MK: “Ailemle birlikte de çalıp söylüyoruz”

GK: “Müzikal anlamda birbirimizle paylaşacak daha çok şeyimiz oldu.”

BA: “Bazen annem ya da babam sazını Al gel de biraz çal bize diyor. Kendimi o zaman mutlu hissediyorum.”

“Olumsuz/Tepkisiz” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

SF: “Ailemle ilişkiyi kötü etkilemedi aksine gayet güzel lakin çevresel faktörlerden dolayı etkilenirler diye düşündüm lakin olmadı yanımda olmaya devam ettiler”

SP: “Çok Yansımadı”

KT: “Ailemle ilişkiyi kötü etkilemedi aksine gayet güzel lakin çevresel faktörlerden dolayı etkilenirler diye düşündüm lakin olmadı yanımda olmaya devam etti.”

4.2.3. Öğrencilerin müziğe duyduğu ilgi nereden gelmektedir? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Müziğe duyduğunuz ilgi nereden gelmektedir? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12. Öğrencilerin Müziğe Duyduğu İlgi Düzeyleri ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	F
İlgi	Çocukluk	14
	Aile	10
	Okul/Öğretmen	11
	Sanatçı	5
	Enstrüman	3
	Duygular	2

Öğrencilerin müziğe duyduğu ilgi görüşleri, “İlgi” teması altında incelenmiştir. İlgi teması altında, “Çocukluk”, “Aile”, “Okul/Öğretmen”, “Sanatçı”, “Enstrüman” ve “Duygular” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Çocukluk” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

MV: “Müziğe duyduğum ilgi, çok küçük yaşlarda başladı. Ülkemizdeki geleneksel halk müziği kültürünü sosyolojik ve kültürel yönden incelemek, tavır, üslup, icra teknikleri, müzikal seyir müzik ve enstrüman birleşmelerindeki teknik vb. detayları analiz etmek ve bu alanda kendimi eğitmek amacıyla müzik bölümü okumayı amaçladım. “

BA: “Çocukluğumdan ve ailemden”

İÖ: “Çocukluğumdan beri bağlama sesi ve türkülerle büyüdüm, müziğe ilgim çocukluktan başladı.”

“Aile” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

GK: “Yetiştığım aile ortamından kaynaklanmaktadır”

EGK: “Aileden gelmektedir ailemde enstrüman çalan çok.”

FT: “ailemden geliyor”

“Okul/Öğretmen” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

İÇ: “Ortaokul öğretmenim sayesinde”

RD: “Orta okul çağların da müzik dinlerken dinlediğim müziğin alt yapısı ve baslarına daha çok dikkat ettiğimi anladım ve enstrüman konusunda daha ilgili olduğumu farkettim.”

GT: “Ortaokuldaki müzik öğretmenim türküyü okumadan önce yaşanmış hikayesini anlatırdı ve çok etkilenerek dinlerdim benim türküye ve müziğe duyduğum ilgi orada başladı”

“Sanatçı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

TP: “Müziğe olan ilgim 3 yaşında babam ve Mahzuni Şerif sayesinde başladı.”

LÜ: “Müziğe olan ilgim Özlem Özdil'i ilk dinlediğimde başlamıştı bağlama çalışı ve okuyuşu çok ilgimi çekmişti. O günden sonra daha çok türkü dinleyerek ve türkülere eşlik ederek kendimi eğitmeye başladım. Sonrasında cem evinde bağlama eğitimi aldım ve konservatuarı kazanarak hayallerimi gerçekleştirdim.”

“Enstrüman” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

DÇ: “Gitara çok ilgi duruyordum gitarla aracılığıyla başladım”

“Duygular” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

AK: “Kendimi bildim bileli müziğe hep ilgi duymuşumdur.”

4.3. Üçüncü Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kadın bağlama icracılarının, bağlama eğitimi sürecinde bağlama eğitmeninin cinsiyetinin, eğitim sürecine etkileri nelerdir? alt problemine ait bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.3.1. Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.13’ te sunulmuştur.

Tablo 4.13. Öğrencilerin “Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	F
Cinsiyet	Etkiledi	2
	Etkilemedi	43

Öğrencilerin bağlama eğitimine başlama kararı aldığı anda yakın çevrenin karara görüşleri, “Cinsiyet”, teması altında incelenmiştir. Cinsiyet teması altında “Etkiledi” ve “Etkilemedi” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Etkilemedi” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

Dİ: “Hayır. Hocalarımın cinsiyeti hiçbir şekilde olumlu ya da olumsuz etki bırakmadı bende.”

KU: “Bağlama eğitmenimin cinsiyeti eğitim sürecimi kesinlikle olumsuz etkilemedi ki bence bu eğitimin cinsiyetle bi alakası olduğunu düşünmemekle beraber kişinin öğrenim sürecinde ilgi ve etki alanını verimli kullanabilmesi zaten eğitimini olumlu tamamlamasını sağlar.”

4.4. Dördüncü Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kadın bağlama icracılarının mesleki açıdan rol model olarak aldığı kadın bağlama icracılarının eğitim sürecine etkileri nelerdir? alt problemine ait bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.4.1. Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mı? sorusu ile ilgili öğrenci görüşleri

Görüşme formunda yer alan öğrencilere yönelik “Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mı? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik öğrencilerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.14’ te sunulmuştur.

Tablo 4.14. Öğrencilerin “Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mı?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Rol Model	Tuba Ger	10
	Özlem Özdil	17
	Yudum	3
	Sevilay Gök	3
	Güler Duman	7
	Yok	2
	Erkek İrcacılar	3

Öğrencilerin bağlama icrası açısından olumlu etkilenilen kadın bağlama icracıları görüşleri, “Rol Model”, teması altında incelenmiştir. Rol Model teması altında Tablo 9’ da frekans dağılımları verilmiştir.

4.5. Beşinci Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Kadın bağlamacılaraya yönelik akademisyen görüşleri nelerdir? alt problemine ait bulgular ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

4.5.1. Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fizik, teknik açıdan farklılık var mı? varsa nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik “Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fizik, teknik açıdan farklılık var mı? Varsa nelerdir? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik

akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.15’ te sunulmuştur.

Tablo 4.15. Akademisyenlerin “Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fizik, teknik açıdan farklılık var mı? Varsa nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Farklılık	Var	4
	Yok	5
	Göreceli durum	1
Sebep	Vuruş/Baskı	3
	Algı	3
	Fizyolojik	4

Akademisyenlerin kadın erkek öğrencileri arasındaki farklılıklar ile görüşleri, “Farklılık” ve “Sebep” teması altında incelenmiştir. Farklılık teması altında, “Var”, “Yok” ve “Göreceli” şeklinde, “Sebep teması altında “Vuruş/Baskı”, “Algı” ve “Fizyolojik” şeklinde sınıflandırılmıştır.

MŞ:” Ara sıra olan bir şey. Bunun da sebebi bağlamanın toplumda daha çok erkek sazi olarak algılanması. Ama son zamanlarda akademilerin açılmasıyla birlikte kadınların da bu işe iştirak etmesi, onların arasında da belli bir başarı ortalamasını yükseltti. Tabi ki erkek öğrenciler kadar performans göstermelerini beklemiyoruz fakat onlara yakın olanlar var.”

KÖ: “Evet var. Algılama açısından herhangi bir sorun yok fakat uygulama kısmında fiziki sorunlar ortaya çıkabiliyor. Erkeklere göre daha çabuk yorulabiliyorlar.”

ŞA: “Algı açısından faarklılık yok. Teknik açıdan kadınlarda saza baskı sorunu oluyor ilk zamanlarda.”

GC: “Göreceli bir durum bu. Fiziki açıdan bazı farklar var. Kas ve eklemler erkek öğrencilere göre daha zayıf diyebilirim. Bu kıyaslamayı aynı sınıf aynı eseri seslendiren öğrenciler arasında gözlemledim”

ME: “Kadın öğrencilerin kendi içinde algılama, parmak baskısı, hız, mızrap vuruşları vb. farklılıklar mevcuttur.”

4.5.2. Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? olduysa bu değişiklikler ne yönde oldu? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik “Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? Olduysa bu değişiklikler ne yönde oldu? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.16’da sunulmuştur.

Tablo 4.16. Akademisyenlerin “Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? Olduysa bu değişiklikler ne yönde oldu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Kadın Nüfusu	Arttı	5
	Azaldı	3
	Değişiklik yok	2

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencisi nüfusu değişikliği ile görüşleri, “Kadın nüfusu” teması altında incelenmiştir. Kadın nüfusu teması altında, “arttı”, “azaldı” ve “değişiklik yok” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Arttı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

MŞ: “Evet artış oldu. Bu artışın nedeniyse konservatuvarlara girdiğimizde enstrumanın mecburi ders olması, bunun da insanların daha çok bağlamadan yana kullanmasıyla birlikte kadın öğrencilerin arasında da yaygınlaştı.

ME:” Günümüzde kadın bağlama icra edenlerin oranında bir artış görülmektedir.”

“Değişiklik Olmadı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir

FE: “Resmî kurumlarda bağlama eğitimine başladığım 2008-2009 eğitim öğretim döneminden bu zamana kadın ve erkek sayı dağılımında ciddi bir fark görmediğimi söyleyebilirim. Yaklaşık bir oran söylemek gerekirse, popülasyonun %40’ kadın %60’ı erkek oluşturduğunu söyleyebilirim”

4.5.3. Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik “*Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz?*” Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.17’de sunulmuştur.

Tablo 4.17. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Cinsiyetçilik	Olumlu etki	7
	Farklılık yok	3

Akademisyenlerin kadın normların ile görüşleri, “cinsiyetçilik” teması altında incelenmiştir. Kadın nüfusu teması altında, “olumlu etki”, “ve “farklılık yok” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Olumlu etki” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

KÖ:” Eskiden kadınlar üzerinde toplumsal baskının olduğu söylenebilir fakat şimdi böyle bir durum söz konusu değil. En azından yaşadığımız çevrelerde herhangi bir baskı olduğunu söyleyemem. Fakat geçmiş yıllarda baskıların olması, kadınların sadece bağlama değil diğer enstrümanlar üzerinde de olumsuz etkisinin olduğu söylenebilir. “

SA: “Kadınların toplumsal olarak konulduğu yerle o öğrencinin performansı arasındaki ilişkiyi çözebilecek kadar konuya hakim değilim”

“Farklılık Yok” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

HK: “Hayır karşılaşmadım”

BK: “Düşünmüyorum”

4.5.4. Toplumsal cinsiyet algısından etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik *toplumsal cinsiyet algısından etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir?* Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.18’de sunulmuştur.

Tablo 4.18. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet algısından etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Bırakma	Olmadı	9
	Oldu	1

Akademisyenlerin kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitimini bırakma ile görüşleri, “bırakma” teması altında incelenmiştir. Bırakma teması altında, “olmadı”, “ve “oldu” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Olmadı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

HK: “Çevremizden, diğer bölümlerden duyuyoruz tabi. Ama ben karşılaşmadım.”

FE: “Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz olmamıştır.”

KyA: “Hayır, şimdiye kadar öyle bir öğrencim olmadı.”

“Oldu” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

MŞ: “Sadece kendi öğrencilerim için değil konservatuvarda az olsada böyle kadın bağlama öğrencileri gördüm”

4.5.6. Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? olduysa performansına yönelik ne gibi girişimleriniz oldu? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik *Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa performansına yönelik ne gibi girişimleriniz oldu?* Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz? Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.19’da sunulmuştur.

Tablo 4.19. Akademisyenlerin “Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa performansına yönelik ne gibi girişimleriniz oldu?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Performansa Etki	Olmadı	8
	Evet/Bıraktı	2

Akademisyenlerin kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitiminde performans ile görüşleri, “performansa etki” teması altında incelenmiştir. Performansa etki teması altında, “olumlu”, “ve “olumsuz/bıraktı” şeklinde sınıflandırılmıştır.

“Olmadı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

KyA: “Hayır, toplumsal cinsiyet algısından etkilenip performansı düşen kadın öğrencim olmadı, sadece az çalışmalarından dolayı performansları olumsuz etkileniyor 😊”

HK: “Toplumsal cinsiyetçilikten kaynaklı olmadı. Ama fiziki açıdan kendini yetersiz görünler oldu. Onlarla ilgili motive edici durumlarda bulundum. Özel sohbetler, teşvik edici etkinliklerde görev vermeler gibi.”

FE: “Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrencileriniz olmamıştır.”

“Evet/Bıraktı” şeklinde kodlanan ifadeye yönelik öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

YŞ: “Evet oldu. Zaman zaman ailelerinden olmasada yakın akrabalarından veya yakın çevrelerinden eleştiri alan öğrenciler olduğunu gördüm. Bunlarla da ikili sohbetlerimizde bunlardan sıyrılmalarını başardık”

MŞ: “Evet olduğunu söyleyebilirim.”

4.5.7. Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik “Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.20’de sunulmuştur.

Tablo 4.20. Akademisyenlerin “Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir?” Sorusu ile ilgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Gözlem	Olumsuz Durum Yok	5
	Erkeğe Göre Demoralize	4
	Yapamayacaklarını Düşünme	1
Çözüm	Sınıflandırma	1

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencilerini eğitim sürecinde demoralize eden unsurlar ilişkin görüşleri, “Gözlem” ve “Çözüm” teması altında incelenmiştir. Gözlem teması altında, “Olumsuz durum yok”, “yapamayacaklarını düşünme”, “ve “erkeğe göre demoralize” şeklinde sınıflandırılmıştır.

MŞ: “Erkek öğrenciler onlara karşı olumsuz söylemleri demoralize ediyor olabilir. Kendilerini erkeklere nazaran başarı oranlarının düşük olması onları bu konuda demoralize edebilir. Ama bizim akademimizde biz bunu engelledik. İlk girişte seviye ayarı yaparak aşağı yukarı aynı seviye öğrencileri bir araya getirerek sınıf standarizasyonunu oluşturduk.”

GÇ: “Kadın bağlama öğrencilerimi erkek öğrencilerle kıyasladığımda demoralize olduklarını gördüm. Tabi bu benim mesleki tecrübe eksikliğimden kaynaklı idi. Her öğrenci için tek bir eğitim modeli uygulardım önceden.”

HK: “Sınıfta 5 erkek varsa 1-2 kadın öğrenci oluyor. Doğal olarak fiziki şartlardan dolayı gelişimi erkeklere kıyasla biraz daha geride kaldıkları için demoralize oluyorlar. Bu noktada onları biraz daha motive edici veya çok ileri seviye olmasada daha normal etütler vererek onu dengelemeye çalışıyorum.”

KÖ: “En önemli olumsuz etken, kadınların bu işi yapamayacakları algısından kaynaklanmaktadır. Pek çok kadın her ne kadar dışarda kurslara, girdikleri okullarda enstrüman öğrenme çabası içerisinde olsalar da kendileri başarabileceklerine çok inanmıyorlar. Kendilerini olumlu yönde motive etmeye çalışsalar da bilinç altında bir olumsuzluk yattığına şahit oldum.”

4.5.8. Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir? sorusu ile ilgili akademisyen görüşleri

Görüşme formunda yer alan akademisyenlere yönelik “Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir? Cevabınızı ayrıntılı bir şekilde açıklayabilir misiniz?” Sorusuna yönelik akademisyenlerin verdikleri cevaplardan elde edilen tema ve frekans dağılımı Tablo 4.21’de sunulmuştur.

Tablo 4.21. Akademisyenlerin “Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir?” Sorusu ile İlgili Görüşleri

Tema	Kod	f
Motivasyon	Aile Desteği	2
	Ders Hocası	2
	Güven aşılama	6

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencilerini eğitim sürecinde demoralize eden unsurlar ilişkin görüşleri, “Motivasyon” teması altında incelenmiştir. Motivasyon teması altında, “Aile desteği”, “Ders hocası”, “ve “güven aşılama” şeklinde sınıflandırılmıştır.

BK:” Performans ve motivasyonlarını yüksek tutan unsurlar arasında enstrüman çalabilme hissini verdiği özgüven önemli bir unsurdur. Bunun yanında kadınların toplumsal yaşamın her alanında olduğu gibi daha geri planda kalması gerektiği düşüncesinin ve özellikle müzik gibi bir alanda cinsiyet fark etmeksizin çalgı çalmanın ayıp veya günah sayıldığı yapının büyük ölçüde devam etmediğini söylemek mümkündür. Anadolu’nun birçok yöresinde bulunan kadın âşıklar bulunmaktadır. Bu kadın âşıklar arasında en yaygın çalgının

bağlamadır. Dolayısıyla bu geleneğin yaşatılmasında kadın bağlama icracılarının en büyük motivasyon kaynağı Anadolu coğrafyasının onların ellerinde, dillerinde ve tellerinde yoğrulduğu bilincidir.”

ME: “Eğer öğrenci başlangıçta müfredatta bulunan ezgileri birer birer tam manasıyla çalıp onu eksiksiz bir şekilde icra edebildiğine kanat getirişe severek çalışmalarına devam eder. Öğrencini bağlamayı iyi icra edebilmesi bağlamayı iyi tanınması, yeteneği ve solfej bilgisinin iyi olmasıyla doğru orantılıdır.”

YS: “Çevrelerinde gördükleri ilgi alaka hep negatif olmuyor bazen de pozitif oluyor. Başarılarının takdir edilmesi onları motive ediyor. Konser çalışmalarında korolarımızda kadın öğrencilerimin görev alması onların motivasyonunu ciddi derecede yükseltti.”

GÇ: “Mesleki tecrübe kazandıkça kadın-erkek tüm öğrencilerimin bireysel farklılıklarını anlayarak onlara özel programlar uygulamaya başlamam performans ve motivasyonlarını arttırmada etkili oldu. Ayrıca konsere hazırlanmak da performans ve motivasyonu arttırdı. Bu nedenle hangi düzeyde olursa olsun öğrenciye güvendiğini göstermek ve ona bir sorumluluk vermek sınava göre daha motive edici.”

BÖLÜM 5

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde kadın bağlama öğrencilerinin ve akademisyenlerin görüşmede vermiş oldukları cevaplar ışığında veriler yorumlanmış ve yaşanan problemlere çözüm önerileri geliştirmeye çalışılmıştır.

5.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin ailede bağlama çalan kişi varlığı ve bölüm tercih etmede etkileri, “Destek” ve “Etki” teması altında incelenmiştir. Destek teması altında, “Anne-Baba”, “Abi-Kardeş”, “Müzikle İlgilenen yok” ve “Öğretmen” şeklinde sınıflandırılmıştır. Etki teması ise “Var” ve “yok” olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre ailede bağlama çalan kişinin varlığı kişinin müziğe yönelmesinde destekleyici olmasıyla birlikte müzik bölümüne yönelmesi açısından çok etkili olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin bağlama eğitimine başlama kararı aldığına yakın çevrenin karara görüşleri, “Geri dönüş”, “Öneri” teması altında incelenmiştir. Geri dönüş teması altında “Olumlu” ve “tepkisiz/motivasyon düşürücü” şeklinde sınıflandırılmıştır. Öneri teması altında “bağlama yakıştırmama” ve “Başka enstrümana Yönelme” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu bağlamaya başlarken çevresinin olumlu karşıladığı, bazı öğrencilerin ise çevresinin bağlamaya kendisine yakıştırmadığı başka enstrümana yönelmesi gerektiği görüşlerini paylaşmışlardır.

Öğrencilerin güzel sanatlar lisesinden mezun olma ve çevreden olumlu-olumsuz tepki görüşleri, “Sanat Lisesi” teması altında incelenmiştir. Sanat Lisesi teması altında “Evet”, “Hayır” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bağlama eğitimi ile hedeflenen nokta ve aile çevre etkileri görüşleri, “Hedef” ve “Aile çevre” teması altında incelenmiştir. Hedef teması altında “Yok”, “Eğitici olmak” Kadın bağlama icracılarından olma” ve “Akademik”, Aile çevre teması altında “destek” ve “tepkisiz” olarak sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun eğitici olmayı ya da kadın bağlama icracılarından olma görüşlerini bildirdikleri ve bu kararlarında aile ve çevreden destek aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bağlama eğitimi sosyal çevre ilişkilerine yarama görüşleri, “sosyalleşme” teması altında incelenmiştir. İlişki teması altında “Pozitiflik”, “Rol model olma” ve “Özgüven” olmak üzere sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin bağlama eğitimi süreçlerine başlamaları sosyal çevrelere pozitif yansıdığı, özgüven sahibi olduğu ve rol model olma gibi durumları da öğrenciye kazandırdığı söylenebilir.

Öğrencilerin bağlama eğitimi alıyor olması yaşam stilini etkileme yaşam stilinden taviz vermek zorunda kalma görüşleri, “yaşam” teması altında incelenmiştir. Yaşam teması altında “olumlu”, “Başka Kişilerle Tanışma” ve “Etkisi Olmadı” olmak üzere şekillendirilmiştir. Buna göre bağlama eğitimi kişinin yaşam biçimini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konu görüşleri, “Mağduriyet”, teması altında incelenmiştir. Mağduriyet teması altında “Kadın gücü”, “Eskiye nazaran gelişmişlik” ve “Saygı Duyulma” olmak üzere sınıflandırılmıştır. Buna göre kadınların toplumun cinsiyet algısı normlarına göre yüksek oranda kendilerini mağdur hissetmedikleri, kadının güçlü olduğu ve saygı duyulması gerektiği görüşlerini bildirmişlerdir.

Öğrencilerin mensubu olduğu din- mezhep gibi faktörlere bağlama etki görüşleri, mezhep teması altında incelenmiştir. Mezhep teması altında “Alevilikten dolayı”, “Herhangi bir etkisi olmadı” ve “Müziğin evrenselliği” olmak üzere sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin önemli bir bölümünün bağlama çalmanın din-mezhep gibi faktörlerle herhangi bir etkisinin olmadığı, bir bölümünün ise alevi mezhebine mensup olmaktan kaynaklı etkilerinin olduğu görüşlerini bildirmişlerdir.

Araştırmanın birinci alt problemi olan Kadın bağlama icracılarının, mesleki açıdan yaşadıkları çevresel problemler nelerdir? Alt problemine ilişkin toplanan bulgular ve çıkan sonuçlar doğrultusunda, Sarvan ve Akıncı, (2018)’ in “Eğitim Yıllarından Profesyonelliğe, Üfleme ve Vurma Çalgı Çalan İcracılarda Cinsiyetin İcraya Etkisi” isimli araştırmalarında, ulaştıkları sonuçlarla uyumlu bir şekilde olduğu görülmüştür. Kadın icracıların toplumsal cinsiyet algısıyla zorluk yaşamadıkları ve bu zorluğun sadece çevresinden kaynaklanabileceği söylene de kadın icracıların yaşadıkları toplumsal cinsiyet algısı kaynaklı sorunlar olduğu görüldüğü ve bu sorunların mesleki hayatlarını etkileme yönünde olumsuz etkileri olabilir.

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin bağlama eğitimine başlama kararı aldığımızda aile tepkisi görüşleri, “Karşılama” teması altında incelenmiştir. Karşılama teması altında “Olumlu” ve “Olumsuz” şeklinde sınıflandırılmıştır ve araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakınının ailesi olumlu karşılamıştır.

Öğrencilerin bağlama eğitimi alıyor olmasının aile ilişkilerine yansımaları görüşleri, “İlişki” teması altında incelenmiştir. İlişki teması altında “Olumlu”, “Olumsuz, Tepkisiz” olmak üzere kodlanmıştır. Bağlama eğitimi alıyor olmanın aile ile ilişkiler üzerinde yüksek oranda bir etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin müziğe duyduğu ilgi düzeyleri “İlgi” teması çerçevesinde incelenmiş, çocukluk, aile, okul/öğretmen, sanatçı, enstrüman, duygu kodları şeklinde sınıflandırılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu müziğe duyduğu ilgi düzeylerinin çocukluk yıllarından başladığı ayrıca okul/öğretmen yönlendirmelerin müziğe duyduğu ilgi düzeyleri üzerinde etkili olduğu ve ailenin müziğe olan ilgi üzerinde çok büyük bir etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Araştırmanın ikinci alt problemi olan Kadın bağlama icracılarının, mesleki açıdan yaşadıkları ailevi problemler nelerdir? Alt problemine ilişkin Kurtuluş, (2019) “Kadın Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ile Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi ve Olumsuz Değerlendirme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli araştırmasında, ebeveynlerin eğitim durumunun toplumsal cinsiyet rolü ve olumsuz değerlendirme korkusu üzerinde çok etkili olduğu görülmüştür. Kadın bağlama icracılarının mesleki açıdan değerlendirilmesinde ise ebeveyn desteğinin çok önemli olduğu görülmektedir. Bu çalışmada aile desteği ile birlikte alınan bağlama eğitiminin aile içi ilişkilerine olumlu yansıdığı görülmüştür.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin yönelik Bağlama eğitimcinin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi? sorusu “Cinsiyet”, teması altında incelenmiştir. Cinsiyet teması altında “Etkiledi” ve “Etkilemedi” şeklinde sınıflandırılmıştır. Öğrencilerin tamamı bağlama eğitimcinin cinsiyetin bağlama eğitimi sürecini olumsuz etkilemediği görüşlerini

bildirmiştir. Buna göre bağlama eğitimi veren öğretim elemanının cinsiyeti bağlama eğitimi süreci üzerinde hiçbir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Eroğlu (2018), “Bağlama Çalıp Söyleyen Kadınların Müzik Performansının Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada kadınlarda toplumsal cinsiyet normlarının müzik performansı üzerinde belirleyici olduğu, müzik performansına pasifleşme (geri çekilme) ya da erkeksileşme şeklinde yansıdığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuç “Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi” başlıklı araştırmamızın sonuçları ile çelişmektedir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Öğrencilerin bağlama icrası açısından olumlu etkilenilen kadın bağlama icracıları görüşleri, “Rol Model”, teması altında incelenmiştir. Araştırmaya katılan kadın öğrenciler bağlama eğitimi sürecinde kadın bağlama sanatçılarından “Özlem Özgül, Tuğba Ger ve Güler Duman gibi sanatçıları daha çok rol model olarak aldıkları sonucuna ulaşmıştır.

Çınar, Karahasanoğlu ve Şenel (2008), “Kadın Aşıkların Aşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerile Konumlanma Problemleri” isimli çalışmalarında kadın aşıklarda toplumsal rolleri konumlandırma problemleri ile aşık sanatını kullanma düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmanın sonucu olarak katılımcıların toplumsal yapı içerisinde fırsat eşitsizliği ile karşılaştıkları, geleneksel yapı içerisinde yaratıcılık düzeylerini ortaya koyabilecekleri bir ortamın bulunmadığı, kadın olmanın beraberinde getirdiği toplumsal sorumluluklara bağlı olarak mesleklerini etkili bir biçimde yürütemedikleri, yeterli teknik bilgiye sahip olmadıkları, söz konusu unsurlara bağlı olarak özgüven sorunları yaşadıkları sonuçlarına ulaşmışlardır. “Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi” adlı tez çalışmamız ise herhangi bir fırsat eşitsizliği ve kadın olmanın beraberinde getirdiği toplumsal sorumluluklara bağlı olarak mesleklerini etkili bir biçimde yürütemedikleri sonuçlarını barındırmadığından dolayı “Kadın Aşıkların Aşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerile Konumlanma Problemleri” isimli çalışmanın sonuçları ile çelişmektedir.

5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar ve Tartışma

Akademisyenlerin kadın erkek öğrencileri arasındaki farklılıklar ile görüşleri, “Farklılık” ve “Sebepler” teması altında incelenmiştir. Farklılık teması altında, “Var”, “Yok” ve

“Göreceli” şeklinde, “Sebepler teması altında “Vuruş/Baskı”, “Algı” ve “Fizyolojik” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre akademisyenler farklılık olabileceği gibi farklılık olmadığı görüşünü bildirmişlerdir. Oluşan farkların da algı ve vuruş, baskılardan kaynaklı olabileceği ve fizyolojik nedenlerden kaynaklı olabileceğini bildirmişlerdir.

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencisi nüfusu değişikliği ile görüşleri, “Kadın nüfusu” teması altında incelenmiştir. Kadın nüfusu teması altında, “arttı”, “azaldı” ve “değişiklik yok” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan akademisyenlerin çoğunluğu kadın bağlama öğrencilerinin sayısının arttığı görüşünü bildirmişlerdir.

Akademisyenlerin kadın normları ile görüşleri, “cinsiyetçilik” teması altında incelenmiştir. Kadın nüfusu teması altında, “olumlu etki”, “ve “farklılık yok” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinin bağlama eğitimine olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Akademisyenlerin kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitimini bırakma ile görüşleri, “bırakma” teması altında incelenmiştir. Bırakma teması altında, “olmadı”, “ve “oldu” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitimini bırakması gibi bir durumun söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akademisyenlerin kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitiminde performans ile görüşleri, “performansa etki” teması altında incelenmiştir. Performansa etki teması altında, “olumlu”, “ve “olumsuz/bıraktı” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre kadınların toplumsal cinsiyet algısı yüzünden bağlama eğitiminde performansa bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencilerini eğitim sürecinde demoralize eden unsurlar ilişkin görüşleri, “Gözlem” ve “Çözüm” teması altında incelenmiştir. Gözlem teması altında, “Olumsuz durum yok”, “yapamayacaklarını düşünme”, “ve “erkeğe göre demoralize” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre araştırmaya katılan akademisyenlerin çoğunluğu olumsuz bir durumun olmadığı, diğer çoğunluğu ise erkeğe göre demoralize olduklarını bildirmişlerdir.

Akademisyenlerin kadın bağlama öğrencilerini eğitim sürecinde demoralize eden unsurlar ilişkin görüşleri, “Motivasyon” teması altında incelenmiştir. Motivasyon teması

altında, “Aile desteği”, “Ders hocası”, “ve “güven aşılama” şeklinde sınıflandırılmıştır. Buna göre kadın bağlama öğrencilerine güven aşılandığı zaman performansları olumlu yönde etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yanardağ, (2020) “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Kadın Neyzenlerin Müzik Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı araştırmasında nitel araştırma yönteminden faydalanmış ve kadının müzik alanında varlık gösterebildiği ancak kültür alanının erkeklerle özdeşleştirilmesi kadınları sınırladığı ve ötekileştirdiği unsur olarak görüldüğü, toplumsal cinsiyet hiyerarşisinin, müzik disiplini içinde varlık gösteren kadın neyzenleri baskıladığı, sınırlandırdığı, yetersiz olarak değerlendirdiği ve ikincil olarak konumlandığı gibi verileri elde etmiştir. Bu sonuçlar “Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi” başlıklı çalışmamızda ulaştığımız sonuçlarla çelişmektedir. Toplumun cinsiyet algısı, Kadın bağlama öğrencilerinin bağlama eğitimi sürecini etkilemediği, erkeğe göre demoralize olduğu fakat bu sorunların motivasyon (ders hocasının etkisi, aile etkisi, güven aşılama) ile aşılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

5.6. Öneriler

Birçok alanda olduğu gibi sanat alanında da mesleğini icra etmek isteyen, meslek öğrenmek isteyen kadınların toplumsal cinsiyet normlarının çevresel etkilerinden olumsuz etkilenmesini minimize etmek için sanatın, sanat algısının yanlış argümanlar ile yargılandığı, aslında din mezhep gibi unsurların bazı sanat dallarının yapı taşı olduğu toplumun belirli kesimlerine geleneksel ya da bilimsel bir yol ile aktarılıp, toplumun olumsuz yargılarını olumlu hale dönüştürecek çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Birinci alt probleme ilişkin önerilerde belirtilen çalışmaların ikinci alt problem olan mesleki açıdan yaşanan ailevi problemlerdeki sorunu azaltmak için de öğrencinin de desteği ile kalıplaşmış olumsuz yargıları benimseyen ailelere sanatı, kültürün mirası olan bağlamayı sevdirecek ve koruma içgüdüleri aşılayacak ayrı çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Öğrencilerin rol model olarak aldığı kadın bağlama icracıları ortak ve kısıtlı isimler olduğu gözlemlendiğinden, öğrencilere rol model olarak daha geniş bir yelpaze sunabilmek adına farklı yorumlar dinlemeye teşvik edip, farklı rol modeller keşfedecek ortamlar sunulması önerilmektedir.

Kadın bağlama öğrencilerinin eğitim süresince toplumsal cinsiyet yargılarından olumsuz etkilenip yaşanabilecek bir olumsuzluklara karşı bağlama dersi veren akademisyenler tarafından çalgı eğitiminde motivasyon kavramını maksimum düzeye taşıyacak yöntem ve teknikler geliştirilip bu alanda çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Artun, E. (2014). Ansiklopedik Halkbilimi/Halk Edebiyatı Sözlüğü (TerimlerMotifler-Kavramlar), Adana: Karahan Kitabevi.
- Akgül Barış, D. ve Karkın, M. (2003). Eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi A.B.D.'da yer alan müzik teorisi ve işitme eğitimi dersindeki nota okuma becerisinin çalgı eğitimine yansımaları üzerine öğrenci görüşleri (A.İ.B.Ü. Örneği). Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu (243-249). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı (6. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Başaran, İ., E. (1993). Türkiye Eğitim Sistemi. Ankara: Gül Yayınevi.
- Beard, D. & Gloag, K. (2005). Musicology The Key Concepts, London and Newyork: Routledge.
- Bogdan, R. C. ve Biklen, S.K. (2007). Qualitative research for education (Fifth edition). Boston: Pearson education.
- Bullock, A. & Trombley, S. (1999). The New Fontana Dictionary of Modern Thought, (3rd ed.) London: Harper Collins Publishers.
- Çınar, S., Karahasanoğlu, S., ve Şenel, S., (2008) “Kadın Aşıkların Aşık Sanatı İçerisinde Toplumsal Rollerile Konumlanma Problemleri” İ.T.Ü Sosyal Bilimler Dergisi Cilt: 5 Sayı: 2, İstanbul.
- Çobanoğlu, Ö. (1999). Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemleri Tarihine Giriş, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Dökmen, Z.Y. (2004). Toplumsal Cinsiyet: Sosyal Psikolojik Açıklamalar, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Duygulu, M. (2014). Türk Halk Müziği Sözlüğü, İstanbul: Pan Yayıncılık
- Erden, M. (2007). Eğitim Bilimlerine Giriş. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ertürk, S. (1975). Eğitimde Program Geliştirme (2. Baskı). Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Eroğlu, E. (1998). "XXI. Yüzyılda Öğretmeni", Bilgi Çağında Öğretmenimiz. Ankara: Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı Yayını.
- Eroğlu, S. (2018) “Bağlama Çalıp Söyleyen Kadınların Müzik Performansının Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi” Doktora Tezi, İstanbul.
- Gökyay, O. Ş. (2007). Dedem Korkudun Kitabı (Kitab-ı Dedem Korkut âlâ Lisan-ı Taife-i Oğuzan) (1. bs.). İstanbul: Kabalcı Yayınevi.

- Günay, E. ve Özdemir, M. A. (Der.). (2006). Müzik öğretimi teknolojisi ve materyal geliştirme. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Karabulut, G. (2009). Eğitim fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı 1. ve 3. sınıf öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kalender, N. (1988). Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi ve Sorunları. Yüksek Lisans Tezi Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Bölümü, Bursa.
- Krippendorff, K. (1980) Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.
- Köprülü, M. F. (2004). Edebiyat Araştırmaları I-II (4. bs.). Ankara: Akçağ Yayınları
- Kurtuluş, E. (2019) “Kadın Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ile Toplumsal Cinsiyet Rolü Stresi ve Olumsuz Değerlendirme Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Küçük, B. (2008). Müziğin çocuklarda ve yetişkinlerde uyandırdığı duygu durumlarının belirlenmesi ve ilköğretim müzik dersi müziksel yaratıcılık alanında kullanılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Mazzola, G. (2011). Musical Performance (A Comprehensive Approach: Theory, Analytical Tools and Case Studies), London, New York: Springer Publication.
- Meydan Larousse: Büyük Lugat ve Ansiklopedi (10. Cilt). (1990). İstanbul: Meydan Gazetecilik ve Neziyat.
- Özata, C. (2019). Başlangıç Düzeyinde Bağlama Eğitiminde “Programlı Öğretim Modeli’nin Çalma Performansına Etkisi: Halk Eğitimi Merkezi Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Öztopalan, E. (2007). İlköğretim düzeyindeki özel okullar ve devlet okullarının 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özkişi, Z. G. (2017). Müzikte Cinsiyet Rollerine İlişkin Yargılar: Kanon, Gettolaşma ve Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kadın Besteci Sorunu, Kadın ve Müzik. İçinde Ş. E. Çak, Ş. Ş. Beşiroğlu (Editör), s. 63-96, İstanbul: Milenyum Yayınları.
- Özmenteş, S. (2008). Çalgı eğitiminde özdüzenlemeli öğrenme taktikleri. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(16), 157-175.
- Özmen, İ. (2010). Simgeler ve Rıza Kenti: Alevîlik/Bektaşîlik (Antropolojik, Etnografik, Teoloji
- Parasız, G. (2010). Eğitim Müziği Eksenli Keman Öğretiminde Kullanılmakta Olan Çağdaş Türk Müziği Eserlerinin Tespitine Yönelik Bir Çalışma

- Parlak, E. (1998). Türkiye’de El ile (Tezenesiz) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri (Sanatta Yeterlilik Tezi) İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Patton, M. Q. (2002). Qualitative research and evaluation methods (Third Edition). California: Sage Publications.
- Sarkissian, M. (1992). Gender and Music, Ethnomusicology An Introduction (The Norton/Grove Handbooks in Music). In Helen Myers (Ed.). UK: The Macmillan Press.
- Sarvan, G. ve Akıncı, Ç. (2018) “Eğitim Yıllarından Profesyonelliğe, Üfleme ve Vurma Çalgı Çalan İcracılarda Cinsiyetin İcraya Etkisi”, Etnomüzikoloji Dergisi Sayı 1.
- Sakar, M. H. (2007). Özlem Tekin Örneğinde Rock Müzikte Kadın (Toplumsal Cinsiyet, Etnisite, Hegemonya) (Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Saygun, A. A. (1966). Musıki temel bilgisi -IV (Musıki nazariyatı) (2. Baskı). Ankara: Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- Serçe, B. & Bakar, C. & Şahin, G. (2009). Popüler Müzik ve Toplumsal Cinsiyet Üzerine, BÜ’de Kadın Gündemi, S.16, s. 3-12.
- Sichivitsa, V. O. (2007). The influences of parents, teachers, peers and other factors on students' motivation in music. Research Studies in Music Education, 29(1), 55-68.
- Stemler, S. (2001). An Overview of Content Analysis. Practical Assessment, Research & Evaluation, 7(17).
- Terzi, A. (2017). Ortaokul 6. Sınıf Öğrencilerinin Sanat Eserini Kavrayışında Dramanın Etkisi. Yüksek Lisans Tezi Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Terzi, C. (2017). Klassifizierung der in Anatolien gespielten Bağlama-Familie in terminologischer, typologischer und tonräumlicher Hinsicht (Anadolu’da Çalınan Bağlama Ailesinin Terminolojik, Yapısal ve Ses Sahaları Bakımından Tasnifi), Die Baglama in der Türkei und Europa, Erstes Baglama-Symposium in Deutschland (II. Uluslararası Bağlama Sempozyumu). In Nevzat Çiftçi and Martin Greve (Eds.). s. 17-35, Berlin-Deutschland: Ries & Erler Verlag.
- Uçan, A. (1997). Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar (2. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (1994). İnsan ve müzik insan ve sanat eğitimi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Yanardağ, S. (2020) “Toplumsal Cinsiyet Rollerini Çerçevesinde Kadın Neyzenlerin Müzik Deneyimlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Yener, S. (2007). Geçmişten Geleceğe Bağlama. A. Koç (Ed.), Türk Halk Müziğinde Çalgılar Uluslararası Sempozyumu Bildirileri, (694-705), Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Zehra Dökmen, Toplumsal Cinsiyet, Sistem Yayınları, İstanbul, 2004
- <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/28984> sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK-1

T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

Sayı :E-77118178-300-31097
Konu :Araştırma İzni (Halil İbrahim
CANDAN)

17.01.2022

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) Rektörlüğünüzün 14.01.2022 tarih ve E-48178250-300-142035 sayılı yazısı.
b) Üniversitemiz Konservatuvar Müdürlüğünün 17.01.2022 tarih ve E-98359080-100-31049 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Halil İbrahim CANDAN' ın "Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında araştırma yapma talebi gönüllülük esasına göre uygun görülmüştür.

İlgi yazınıza istinaden bilgilerinize arz ederim.

Prof.Dr. Zafer UTLU
Vekil Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSC6DKBH2 Pin Kodu :10791

Belge Takip Adresi :
<https://turkiye.gov.tr/ebd?eK=5510&eD=BSC6DKBH2&eS=31097>

Adres:Sütlüce Mah. İmrahor Cad. No:82 Beyoğlu/İstanbul
Telefon:0 (212) 924 24 44 Faks:(0 212) 999 78 52
e-Posta:info@halic.edu.tr Web:www.halic.edu.tr
Kep Adresi: tchalicuniversitesi@hs03.kep.tr

Bilgi için: G.AKDAĞ
Unvanı: Müdür
Tel No: 1440

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Devlet Türk Musikisi Konservatuarı
Öğrenci İşleri

Sayı : E-64929158-302.08.01-530323
Konu : Araştırma İzni (Halil İbrahim
CANDAN)

08.02.2022

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 28.01.2022 tarihli ve 528281 sayılı yazı.

İlgi yazınıza istinaden; Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Halil İbrahim CANDAN'ın "Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi" adlı tezi kapsamında Konservatuvarımızda araştırma yapması uygun bulunmuştur. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Özge USTA
Müdür

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :BSFM13FD62

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/ege-universitesi-ebys>

Adres:E.Ü. Devlet Türk Musikisi Konservatuarı 35100 Kampüs-Bornova- İzmir
Telefon:0 232 311 29 44 Faks:0 232 388 70 37
e-Posta:dtmk@mail.ege.edu.tr Web:http://konservatuvar.ege.edu.tr/
Kep Adresi:egeuniversitesi@egeuniversitesi.hs03.kep.tr

Bilgi için: Sevine BODUR
Unvanı: Büro Personeli
Tel No: 0 232 311 2944-1381

T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : E-26331761-000-2200001941
Konu : Araştırma İzni (Halil İbrahim
CANDAN)

18.01.2022

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğünün (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
14.01.2022 tarihli ve E-48178250-300-142035 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Halil İbrahim CANDAN'ın "Toplumsal Cinsiyet Algısının Kadın Bağlama Öğrencilerinin Eğitim Sürecine Etkilerinin İncelenmesi" başlıklı tez çalışması kapsamında Üniversitemiz bünyesinde araştırma yapma talebi Rektörlüğümüzce uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: FAU34FF

Belge Takip Adresi:
<http://ubys.ardahan.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Ardaahan Üniversitesi Kampüsü, Rektörlük Hizmet Binası, Çamlıçatak Mevkii, 75002,
Merkez/ARDAHAN
Telefon No: (0 478) 2117507
e-Posta: gensek@ardahan.edu.tr
Kep Adresi: ardahanuni@hs01.kep.tr

Faks No: (0 478) 2117509
İnternet Adresi: www.ardahan.edu.tr

Bilgi için : Hilmi Bütün
Genel Sekreterlik Bilgisayar İşletmeni
Telefon No: (0 478) 2117507

Görüşme Soruları (Öğrenci):

- 1) Müziğe duyduğunuz ilgi nereden gelmektedir?
- 2) Ailenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizdeki etkili olmuş mudur?
- 3) Yakın çevrenizde bağlama çalan ya da müzik ile ilgilenen kimse var mıdır? Var ise okuduğunuz bölümü tercih etmenizdeki etkili olmuş mudur?
- 4) Mezun olduğunuz lise güzel sanatlar lisesi miydi? Evet ise lise hayatınız boyunca sosyal çevreden aldığınız olumlu-olumsuz tepkiler nelerdi?
- 5) Bağlama eğitimine kaç yaşınızda başladınız?
- 6) Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda aileniz bu kararı nasıl karşıladı?
- 7) Bağlama eğitimine başlama kararı aldığınızda yakın çevreniz bu kararı nasıl karşıladı?
- 8) Bağlama eğitmeninizin cinsiyeti bağlama eğitim sürecinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi?
- 9) Bağlama icrası açısından olumlu etkilendiğiniz kadın bağlama icracıları var mıdır?
- 10) Bağlama eğitimi ile hedeflediğiniz nokta neresidir? Bu hedefi belirlemenizde ailenizin ve yakın çevrenizin etkileri oldu mu?
- 11) Bağlama eğitimi alıyor olmanız aileniz ile ilişkilerinize nasıl yansıdı?
- 12) Bağlama eğitimi alıyor olmanız sosyal çevreniz ile ilişkilerinize nasıl yansıdı?
- 13) Bağlama eğitimi alıyor olmanız yaşam stilinizi olumlu ya da olumsuz etkiledi mi? Yaşam stilinizden taviz vermek zorunda kaldınız mı?
- 14) Mensubu olduğunuz din-mezhep gibi faktörlerin bağlama eğitiminize etkileri oldu mu?
- 15) Bir kadın bağlama öğrencisi olarak yaşadığımız toplumun toplumsal cinsiyet algısı normlarına göre, mağdur olduğunuzu düşündüğünüz konular var mıdır? Varsa nelerdir?

Görüşme Soruları (Akademisyen):

1. Bağlama eğitiminize kaç yaşınızda başladınız?
2. En son hangi akademiden mezun oldunuz?
3. Kaç yıldır bağlama eğitimi veriyorsunuz?
4. Kadın ve erkek bağlama öğrencileriniz arasındaki bağlama icrası esnasında algı, fiziki, teknik açıdan farklılıklar var mıdır? Varsa nelerdir?
5. Bağlama eğitimi verdiğiniz süreç boyunca kadın bağlama öğrencisi nüfusunda size göre gözle görülür bir değişiklik oldu mu? Olduysa bu değişiklikler hangi yönde oldu?
6. Toplumsal cinsiyet normlarının kadın bağlama öğrencilerinizin bağlama eğitimine olumlu ya da olumsuz etkilerinin olduğunu düşünüyor musunuz?
7. Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip bağlama eğitimini yarıda bırakan kadın bağlama öğrenciniz oldu mu? Olduysa bu süreçteki tecrübeleriniz nelerdir?
8. Toplumsal cinsiyet algısından olumsuz etkilenip performansı düşen kadın bağlama öğrencileriniz oldu mu? Olduysa performansını yükseltmelerine yönelik ne gibi girişimleriniz oldu?
9. Kadın bağlama öğrencilerinizi eğitim süresince demoralize eden ve performansını düşüren, gözlemlediğiniz diğer unsurlar nelerdir?
10. Kadın bağlama öğrencilerinizde gözlemlediğiniz, performans ve motivasyonlarını yüksek tutan diğer unsurlar nelerdir?